

**ATT FINNA UNGDOMSARBETARENS ROLL
- en studie med fokus på
ungdomsarbetare i Åbo och Pargas**

Viola Sundvik
Examensarbete

Yrkehögskolan Novia
Utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete
2008

Abstrakt

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

Utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete

Skribent: Viola Sundvik

Arbetets titel: Att finna ungdomsarbetarens roll – en studie med fokus på ungdomsarbetare i Åbo och Pargas

Arbetstyp: Examensarbete

Tidpunkt: 5.12.2008
bilagor

Sidantal: 76 + 5

Abstrakt:

Syftet med det här examensarbetet är att försöka få svar på hur ungdomsarbetaren kan finna sin roll. För att uppnå syftet har det på basen av litteraturstudier skapats en teoretisk modell som berör ungdomsarbetarens roll. Modellen består av följande fem delar: 1) Ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser 2) Ungdomars behov 3) Utbildning för ungdomsarbete 4) Ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse 5) Samarbete och nätverksarbete.

Den teoretiska modellen har tillämpats med hjälp av en enkätstudie som utfördes av Åbo center för barn- och ungdomsforskning i samarbete med Yrkeshögskolan Novia inom ramen för projektet ”Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Turussa ja Paraisilla”. I enkätstudien lyftes den yrkesmässiga vardagen inom ungdomsarbetet fram ur ungdomsarbetarnas synvinkel.

Resultaten baserar sig på svar från två ungdomsarbetare i Pargas och sex ungdomsarbetare i Åbo. Resultaten ger stöd för att alla delar av modellen är viktiga för att finna ungdomsarbetarens roll. Därtill visar resultaten att motsättningar mellan olika delar i modellen kan utgöra hinder för ungdomsarbetaren att uppnå den önskvärda yrkesrollen.

Förvaringsplats: Yrkeshögskolan Novias bibliotek

Nyckelord: Ungdomsarbete, ungdomar, fostran, delaktighet, yrkesroll, samarbete, behov

Tiivistelmä

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

Tekijä:	Viola Sundvik	
Työn nimi:	Nuorisotyöntekijän roolin löytäminen – nuorisotyöntekijöitä Paraisilta ja Turusta tutkimuksen fokuksessa/Att finna ungdomsarbetarens roll – en studie med fokus på ungdomsarbetare i Åbo och Pargas	
Työn laji:	Opinnäytetyö	
Aika:	5.12.2008	Sivumäärä: 76 + 5 liitettä

Tiivistelmä:

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää miten nuorisotyöntekijä voi löytää roolinsa. Tarkoituksen saavuttamiseksi on luotu kirjallisuuteen perustuva teoreettinen malli, joka koskee nuorisotyöntekijän roolia. Malli koostuu seuraavista viidestä osasta: 1) Nuorisotyön tavoitteet ja taloudelliset resurssit 2) Nuorten tarpeet 3) Nuorisotyön koulutus 4) Nuorisotyöntekijän ammattitaito ja kiinnostus 5) yhteistyö ja verkostotyö.

Teoreettista mallia on sovellettu kyselytutkimuksen avulla, mikä toteutettiin Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskuksen ja Yrkeshögskolan Novian yhteistyönä, ”Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Turussa ja Paraisilla” -projektin puitteissa. Nuorisotyön ammatillista arkea tuotiin kyselyssä esiin nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta

Tulokset perustuvat kahteen Paraisten nuorisotyöntekijän ja kuuteen Turun nuorisotyöntekijän vastaukseen. Tulokset vahvistavat, että mallin kaikki ulottuvuudet ovat tärkeitä nuorisotyöntekijän roolin löytämiseen. Sen lisäksi tulokset osoittavat, osoittavat, että eri osien väliset ristiriidat voivat estää nuorisotyöntekijää saavuttamasta suotavan roolin.

Säilytyspaikka: Yrkeshögskolan Novian kirjasto

Hakusanat: Nuorisotyö, nuoret, kasvatus, osallisuus, ammattirooli, yhteistyö, tarpeet

Abstract

NOVIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

Author: Viola Sundvik

Title: Finding the role of the youth worker – a study focused on youth workers in Turku and Parainen/Att finna ungdomsarbetarens roll – en studie med fokus på ungdomsarbetare i Åbo och Pargas

Type of work: Bachelor's Thesis

Date: 5.12.2008
appendices

Number of pages: 76 + 5

Summary:

The purpose of this thesis is to try to find out how a youth worker could find his role. A model about the role of a youth worker has been created based on literature studies in order to achieve the goal. The model consist of following five parts: 1) The aim and financial resources of youth work 2) The needs of youths 3) Education of youth work 4) A youth workers professional skill and interest 5) Cooperation and network work.

The theoretical model has been applied by way of a questionnaire study performed by Turku Institute of Child and Youth Research in co-ordination with Novia University of Applied Sciences within the project "Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Turussa ja Paraisilla". A routine workday in the youth work was enlightened from the youth workers point of view in the questionnaire.

The results are based on responses from two youth workers in Parainen and six youth workers in Turku. The results confirm that all the parts of the model are important for finding the role of the youth worker. In addition, the results show that contrariness between different parts of the model can be an obstacle for a youth worker to find the desirable role.

Filing: The Library of Novia University of Applied Sciences

Keywords: Youth work, youths, conditioning, participation, professional role, cooperation, needs

1	INLEDNING	2
2	CENTRALA BEGREPP INOM UNGDOMSARBETE	5
	2.1 Ungdom	5
	2.2 Ungdomsfostran	6
	2.3 Ungdomspolitik	6
	2.4 Förebyggande och korrigerande arbete	7
3	MODELL FÖR ATT FINNA UNGDOMSARBETARENS ROLL	10
	3.1 Ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser	11
	3.2 Ungdomars behov	16
	3.3 Utbildning för ungdomsarbete	17
	3.4 Ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse	22
	3.5 Samarbete och nätverksarbete	24
4	UNDERSÖKNINGSPROCESSEN	28
	4.1 Målpopulationen för undersökningen	28
	4.2 Undersökningstillstånd	30
	4.3 Enkätkonstruktion	30
	4.4 Insamling av material	33
	4.5 Resultatanalys	34
5	RESULTAT FRÅN UNDERSÖKNINGEN	36
	5.1 Enheternas verksamhetsmål och ekonomiska resurser	36
	5.2 Ungdomars behov enligt ungdomsarbetarna	40
	5.3 Yrkesskicklighet och intresse hos ungdomsarbetarna	42
	5.3.1 Kompetens genom formell utbildning	46
	5.3.2 Kompetens genom yrkeserfarenhet	47
	5.4 Ungdomsarbetarna i samspel med andra aktörer	48
	5.5 Önskvärd yrkesroll för ungdomsarbetarna	49
6	AVSLUTANDE DISKUSSION	58
	6.1 Metoderna i undersökningen	58
	6.2 Slutsatser och tillämpningar av resultaten	60
	6.3 Fortsatt forskning	69

KÄLLFÖRTECKNING

BILAGOR

Ansökan om undersökningstillstånd	bilaga 1
Enkät	bilaga 2
Följebrev	bilaga 3
Påminnelse	bilaga 4
Modell för att finna ungdomsarbetarens roll	bilaga 5

1 INLEDNING

”A Total Makeover – Is It Necessary?” är en internationell konferens som arrangerades i Estland under två dagar i november 2007 och handlade om öppet ungdomsarbete. Konferensen var väldigt omfattande. Den berörde bland annat ungdomars behov, värderingars inverkan på ungdomsarbete, metoder inom ungdomsarbete och ungdomsarbetets historia i Europa. Finns det behov av att undersöka ungdomsarbetet på ett djupare plan också på nationell nivå?

För att försöka ge svar på frågan tar jag hjälp av två finländska forskares uppfattningar om ungdomsforskningen i Finland. Petri Cederlöf (2004:11) menar att det finns lite forskning i Finland som berör ungdomsarbetarnas yrkesvardag. Han poängterar också vikten av att utbildningar kan ge en sådan yrkesskicklighet som behövs för ungdomsarbetarna idag. Enligt Juha Nieminen (2007a:38) har det forskats lite kring ungdomsfostran inom ungdomsarbete. Cederlöf (2007: 24, 119) finner också att forskningen kring ungdomsarbetets samarbete inte har gjorts tillräckligt omfattande. Cederlöfs och Nieminens synpunkter ger enligt mig fog för att forska vidare kring ungdomsarbetet i Finland.

Jag har själv ett stort intresse för forskning, men jag funderade i början av år 2008 huruvida Åbo center för barn- och ungdomsforskning skulle vara för forskningsinriktat som praktikplats för mig som blivande samhällspedagog. Min nuvarande handledare för mitt examensarbete vid Yrkeshögskolan Novia godkände Åbo center för barn- och ungdomsforskning som praktikplats och forskningsdirektören Hanna Lagström på ifrågavarande ställe tog emot mig, vilket på lång sikt även gav mig möjligheten att förverkliga det här examensarbetet.

Under min praktik på Åbo center för barn- och ungdomsforskning våren 2008 fick jag möjlighet att lära känna specialforskaren Anne Puuronen som deltog i konferensen ”A Total Makeover – Is It Necessary?”. Tillsammans med några andra ungdomsarbetare från Åbo hade Puuronen under konferensen diskuterat hur ungdomsarbetet behöver utvecklas. Det hela resulterade senare i en pilotstudie i Åbo om hur man ur

ungdomsarbetets synvinkel kan utveckla ungdomsarbetet. Svarspersonerna var tre stycken. Mitt examensarbete bygger vidare på den här pilotstudien.

Enligt Cederlöf (1999:77) behövs det på ett djupt plan så väl teoretisk som praktisk forskning för att få grepp om kärnan inom ungdomsarbetet. Mitt examensarbete består av både en teoretisk och en praktisk del med fokus på ungdomsarbetarens yrkesroll. Syftet är att försöka få svar på hur ungdomsarbetaren kan *finna sin roll* i ungdomsarbetet.

För att uppnå syftet förklarar jag i den teoretiska delen en modell som jag utgående från litteratur om ungdomsarbete har skapat. Modellen beskriver faktorer som inverkar på hur ungdomsarbetaren kan finna sin yrkesroll. I modellen ingår ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser, ungdomars behov, utbildning för ungdomsarbete, ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse samt samarbete och nätverksarbete.

I resultatdelen har jag försökt närma mig det praktiska perspektivet genom en enkätundersökning som på ett mångsidigt sätt speglar ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag i det kommunala ungdomsarbetet i Åbo och Pargas. Jag presenterar resultaten genom att tillämpa dem i modellen som jag har skapat i teoridelen.

Jag har begränsat mitt examensarbete genom att försöka lämna bort sådant som behandlar ungdomsarbetet ur församlingens synvinkel. I och med att det ibland har varit svårt att avgöra vad som handlar om ungdomsarbete överlag och vad som handlar om kyrkligt ungdomsarbete innebär det här i praktiken att jag har valt att lämna bort källor om ungdomsarbete där jag märkt att det funnits en klar betoning på ungdomsarbete inom församlingar.

Även om jag har flera år av studier på utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete vid Yrkehögskolan Novia (fram till 1.8.2008 Yrkehögskolan Sydväst) bakom mig finns det för min del ett stort intresse för och en strävan efter att lära mig mera om ungdomsarbete. En strävan efter yrkesutveckling hoppas jag att alla ungdomsarbetare har kanske framför allt när ungdomsarbetarens roll förändras.

Jag hoppas att det här examensarbetet skall nå och vara till nytta för ungdomsarbetare i deras arbete, för personer som vill utveckla innehållet i utbildningar för ungdomsarbete eller i ungdomspolitiska handlingsprogram samt för andra som är intresserade av ungdomsarbete och ungdomsfostran.

2 CENTRALA BEGREPP INOM UNGDOMSARBETE

Centrala begrepp inom finländskt ungdomsarbete kommer även att utgöra en central del av mitt examensarbete. Jag har valt att definiera några begrepp som kan ge läsaren en bakgrund, vilken kan vara till nytta för att bättre förstå det här examensarbetet i sin helhet.

2.1 Ungdom

Det finns många olika definitioner på vem som är ung. En svårighet i att definiera *ungdom* ligger i begreppets mångfacetterade natur. Personer växer upp i olika kulturer, vilket inverkar på deras levnadsvanor. Det här i sin tur inverkar på hur länge ungdomstiden varar och på vad som ingår i begreppet. Personer utvecklas olika också oberoende av vilken kultur de hör till. (Aaltonen M. et. al. 2007:13.)

Själva begreppet ungdom får olika utgångspunkter beroende på om det är en läkare, psykolog eller pedagog som granskar det. Inom pedagogiken har fostran en avgörande roll, inom medicinen poängteras den fysiska mognaden och inom psykologin är det ofta teorier om olika livsskedan som står till grund när begreppet ungdom granskas. (Aaltonen M. et. al. 2007:13.)

Om man utgår från § 2 i ungdomslagen (72/2006) skulle en ungdom definieras som en person under 29 år. Målgruppen för ungdomsarbetarens verksamhet kan därmed åldersmässigt variera förutsatt att den inte överstiger 29 år (Aaltonen K. 2007:24). Inom en stor del av ungdomsarbetet delar man upp ungdomarna i unga i åldern 13-17 år och i unga vuxna i åldern 18-28 år (Cederlöf 2007:44).

Begreppet ungdom är föränderligt. Den definition som ofta används idag kanske inte gäller i framtiden. Puberteten inträffar mycket tidigare idag jämfört med tidigare, medan

man idag ofta utbildar sig längre. Medias inverkan på hur begreppet ungdom uppfattas är också stor. Idag ger media en bild av att ungdomstiden är en tid som sträcker sig långt fram i en människas liv. (Aaltonen M. et al. 2007:13.)

2.2 Ungdomsfostran

Ungdomsfostran utgör en viktig del av ungdomsarbetet och handlar om att stöda ungdomarna i deras personliga utveckling. Ungdomsarbetaren kan genom fostran inverka på ungdomarnas färdigheter, kunskap, värderingar, förståelse och handlingssätt antingen genom att bemöta ungdomarna individuellt eller genom att jobba med dem i grupp. (Hämäläinen 2007a:174, 177, Nieminen 2007a:51.)

Medborgarfostran ingår som en del i ungdomsfostran. Ungdomsarbetarens roll inom medborgarfostran är att befrämja ungdomarnas medborgaraktivitet och deras färdigheter att påverka. Medborgarfostran har i stora drag handlat om att skapa en moralisk grund att stå på i samhället. (Hämäläinen 2007a:176.)

Ungdomsfostran sker i nuet. För varje aktuell tidsperiod finns det särskilda drag som formar fostran. Det är viktigt att ungdomsarbetaren försöker förstå den sociala och kulturella verklighet där fostran ingår. (Hämäläinen 2007b:356.) Fostran har alltid en kollektiv grund (Värri 1992:67).

2.3 Ungdomspolitik

Termen *ungdomspolitik* började användas redan på 1940-talet i Finland. Under den tiden innebar ungdomspolitik det samma som ungdomsarbete. (Silvennoinen 2002:6.) År 1969 gav Kari Rantalaiho en utförligare definition på vad ungdomspolitik är. Enligt Rantalaiho handlade ungdomspolitik om handlingsåtgärder som leder till att

ungdomarna kan förverkliga sig själva och vara till nytta i samhället. Sedan dess har definitionen av ungdomspolitik inte ändrats mycket. (Paju 2007:328-329; Silvennoinen 2002:6.)

Ungdomspolitik handlar i dag framförallt om medborgaraktivitet. Till ungdomsarbetsarens uppgifter inom ungdomspolitiken hör att försöka få ungdomarna att aktivt kunna integrera sig i samhället som sociala medborgare. Det är eftersträvansvärt att ungdomarna skall fungera både som personer som överför kultur till andra och som personer som omformar kultur. (Siurala 2007:346.)

I begreppet ungdomspolitik ingår ibland även fostran som en viktig del, vilket då för ungdomsarbetsarens del innebär att finnas med i ungdomarnas uppväxt och att pedagogiskt försöka ge ungdomarna kunskaper och färdigheter som de behöver för att fungera bra på ett såväl politiskt som moraliskt plan i samhället. Många ungdomspolitiska handlingsprogram lämnar dock bort den här biten och koncentrerar sig enbart på att det skall ske ett aktivt politiskt agerande bland ungdomarna. (Siurala 2007:346.)

2.4 Förebyggande och korrigerande arbete

Det *förebyggande ungdomsarbetet* utgör en central del av ungdomsarbetet och går ut på att försöka förhindra eller bryta en negativ utveckling (Cederlöf 2007:45). Ungdomsarbetsaren kan arbeta förebyggande genom att stöda ungdomarnas förmåga att klara sig i livet (Cederlöf 1998:38).

För att ungdomsarbetsaren genom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken skall kunna uppnå ett aktivt medborgarskap hos ungdomarna är det viktigt att hon försöker förebygga *marginalisering* (Siurala 2007:346). Marginalisering innebär i kontrast till det aktiva medborgarskapet ett utanförskap och åsidosättande i samhället som kan leda till en ond cirkel bestående av stora problem för den utsatte (Cederlöf 1998:41).

Den utsatte kan vara marginaliserad till exempel socialt eller ekonomiskt. Om en ungdom har problem i skolan, har avbrutit grundskolan eller överhuvudtaget inte har någon utbildning efter grundskolan och inte heller har kommit ut i arbetslivet kan det vara fråga om marginalisering eller om en stor risk för sådan. Också droger och brottslighet har starka samband med marginalisering. (Kuure 2001:39.)

I regeringens politikprogram ”Politikprogrammet för barns, ungas och familjers välfärd” betonas det förebyggande arbetet. Ungdomsarbetet skall enligt politikprogrammets mål i samarbete med skolan, arbetsförvaltningen och social- och hälsoväsendet arbeta på ett förebyggande sätt. Målsättningen är att förebygga marginaliseringen genom att sporra ungdomar till utbildning och stöda ungdomarnas förmåga att klara sig i livet. Det förebyggande arbetet kan ske genom att stärka sociala färdigheter, stöda ungdomarna i att sköta sin ekonomi, ge ungdomarna möjligheter till olika former av fritidssysselsättningar och bygga en miljö som stöder ungdomarnas välbefinnande. (Regeringens politikprogram 2007:8-10,12.)

Det förebyggande ungdomsarbetet utgör en central del av det öppna ungdomsarbetet, vilket därtill i huvudsak är serviceinriktat och kompletterande. Inom det öppna ungdomsarbetet betonas ungdomarnas fritid och deras frivilliga deltagande. Det öppna ungdomsarbetet sker såväl inom statens, länens och kommunernas offentliga ungdomsarbete som inom tredje sektorn. Man kan ofta finna en stark koppling till kultur, idrott och fritid. Medborgaraktivitet är en form av öppet ungdomsarbete. (Cederlöf 1998:38, 58, 60.)

Resultatet av förebyggande arbete syns kanske först efter flera eller tiotals år och det kan också vara svårt att veta exakt vad som har inverkat på hur ungdomarna klarar sig i livet (Cederlöf 2007:45, Vehviläinen 2002:11). Att ägna sig åt förebyggande arbete är betydligt billigare än att senare behöva ta itu med problemen och försöka korrigera dem (Cederlöf 1998:38).

Korrigerande ungdomsarbete går ut på att ungdomsarbetaren försöker rätta till problem som redan finns i ungdomarnas liv. Det handlar om ungdomars problem rörande

jämlikhet och jämställdhet och också om problem som gäller ungdomars livskompetens. Exakt vad som hör till ungdomsarbetarens uppgift är dock svårt att avgöra. Det kan krävas resurser och tid från utomstående aktörer för att försöka lösa ungdomarnas problem. (Nieminen 2007b:25.) I den del av modellen som berör samarbete och nätverksarbete går jag närmare in på hur ungdomsarbetaren kan finna sin egen roll i förhållande till andra aktörer och på vilken roll samspelet med andra aktörer spelar för att försöka lösa ungdomarnas problem.

Korrigerande arbete sker ofta inom den privata sektorn samt inom social- och hälsovårdsväsendet och har ingen stark koppling till fritid eller medborgaraktivitet. Det kan handla om till exempel barnskyddsarbete, kriminalvård, ungdomspsykiatri och social och psykisk elevvård. (Cederlöf 1998, 58-59.)

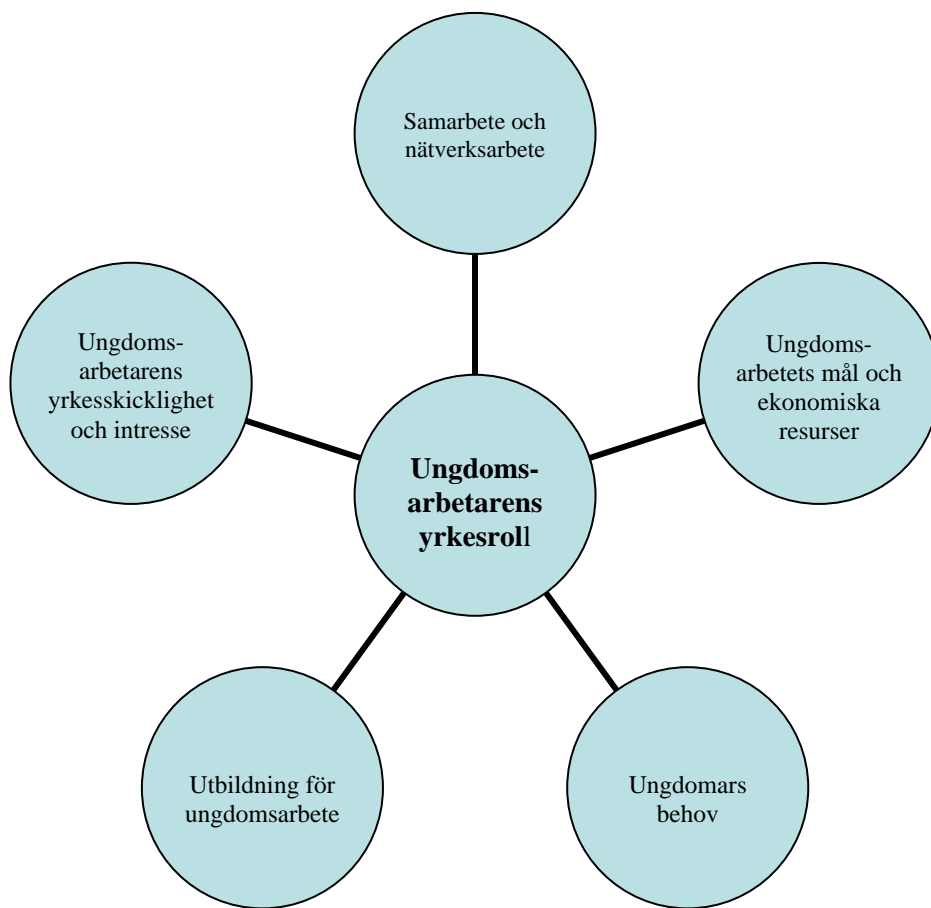
Veli-Matti Ulvinen (2005:1) som är doktor i beteendevetenskap tror att begreppet förebyggande arbete i framtiden kommer att användas om så väl allt arbete inom fritidssektorn som allt arbete inom social- och hälsovårdssektorerna, vilket leder till att begreppet korrigerande arbete suddas ut.

3 MODELL FÖR ATT FINNA UNGDOMSARBETARENS ROLL

Ungdomsarbetarens roll är dynamisk och varierande (Nieminen 2007b:36). I mina litteraturstudier har jag inte hittat någon modell som skulle visa hur ungdomsarbetarens roll styrs. Därför har jag utgående från olika litteraturkällor lagt ihop en klagörande modell (figur 1) om ungdomsarbetarens yrkesroll. I modellen utgår jag från ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser, ungdomars behov, utbildning för ungdomsarbete, ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse samt samarbete och nätverksarbete.

Min strävan är att modellen skall kunna användas för att förklara ungdomsarbetarens yrkesroll i det förflutna, idag och i framtiden. Alla dessa delar ingår även i det här kapitlet där jag förklarar modellen. På det här viset vill jag också ge läsaren en bild av hur ungdomsarbetarens roll har sett ut i historien, hur den ser ut nu och vartåt ungdomsarbetarens roll eventuellt är på väg i framtiden.

Av den anledningen att man först på 1940-talet allmänt började använda ungdomsarbete och ungdomsarbetare som begrepp sträcker sig mina exempel från 1940-talet och framåt. Poängteras kan ändå att rötter till ungdomsarbetet stått att finna i kristna sammanhang redan under 1800-talet och att medborgarorganisationer i början av 1900-talet utvecklade sådana former för ungdomsarbete som förekommer ännu idag. (Cederlöf 2007:23.)

Figur 1. Modell för att finna ungdomsarbetarens roll.

3.1 Ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser

Enligt figur 1 påverkar ungdomsarbetets mål hur ungdomsarbetarens yrkesroll styrs. Ungdomsarbetaren behöver för att finna sin roll ta i beaktande vilka mål som finns inom ungdomsarbetet. Målen styr hur ungdomsarbetaren jobbar. Detta i sin tur bestämmer hur ungdomsarbetaren upplever sin roll i ungdomsarbetet. (Leino 2002:9.) I litteratur har jag kunnat finna mål som gäller ungdomsarbetet överlag och mål som gäller specifik verksamhet inom ungdomsarbete.

Mål som gäller ungdomsarbetet överlag fanns redan i början av 1940-talet i kommissioner för ungdomsarbete som troligen bildades med influenser från Sverige.

Som ett klagörande exempel kan nämnas att Svenska ungdomsrådet i Helsingfors hade en målsättning att genom ungdomsarbetet förhindra brottslighet och moraliskt förfall samt hjälpa både barn och unga i deras uppväxt. (Telemäki 1989:49.)

Från 1970-talet finns ett exempel på hur orealistiska mål ur ett långsiktigare perspektiv kan leda till att yrkesrollen förändras. Ungdomsarbetarens roll styrdes på 1970-talet mycket av ungdomspolitiska program med mål att få ungdomar samhällsaktiva. (Nieminen 1995:350-351.) Flera aktörer inom ungdomsbranschen har sett tillbaka på 1970-talet som en orealistisk tid i och med dem alltför idealiska målen som fanns inom de ungdomspolitiska strategierna. På grund av att de politiska riktlinjerna för att korrigera ungdomarnas uppväxtvillkor visade sig vara för orealistiska förändrades ungdomsarbetarens roll på 1980-talet. (Leino 2002:14; Silvennoinen & Nieminen 2002:37; Telemäki 1998:140.)

Ungdomsarbetets mål och innehåll kan också bero på ekonomiska hurdana resurser det finns för ungdomsarbetet, vilket i sin tur inverkar på hur ungdomsarbetarens roll ser ut. En sådan här koppling kan man se i samband med lagen om kommunala ungdomsnämnder och om statsunderstöd för det kommunala ungdomsarbetet (117/1972) som var den första lagen om ungdomsarbete som trädde i kraft i Finland. Lagen innebar enligt § 5 ett årligt stöd för det kommunala ungdomsarbetet genom pengar från staten som skulle användas till löner, reseersättningar, anskaffande av lokaler, hyra för lokaler och olika ungdomsorganisationers utgifter. Ungdomsarbetarens roll förändrades i och med att reseersättningarna gav möjlighet för ungdomsarbetaren att arbeta på ett mera internationellt plan inom ungdomsarbetet. Därtill ökade antalet ungdomslokaler. (Aaltonen K. 2007:17.)

Målen inom specifik ungdomsverksamhet förekom till exempel inom den ungdomslokal och caféverksamhet som fanns på 1980-talet i Helsingfors. Målet med denna verksamhet var att få ungdomarna att bli balanserade individer som skulle vara integrerade i samhället i övrigt. Det fanns även en specifik metod för att försöka uppnå målet. Den här metoden gick ut på att ungdomarna skulle umgås tillsammans utan att ungdomsarbetarna ordnade styrda aktiviteter för dem. (Toiviainen 1988:33-35.)

År 2006 trädde ungdomslagen (72/2006) i kraft med undantag av § 10 och § 11 som kom att gälla i början av år 2007.

Den nya ungdomslagen ger en mera konkret definition av ungdomsarbete och dess syfte jämfört med de tidigare lagarna som berörde ungdomsarbete (Cederlöf 2007:62-63). Ungdomslagen inverkar genom målen för ungdomsarbete och ungdomspolitik på var tyngdpunkten inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken läggs. (Aaltonen K. 2007:27). I ungdomslagen (72/2006) i kap. 1 § 1 definieras lagens syfte enligt följande:

Syftet med denna lag är att stödja de ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap hos de unga och stärka deras sociala identitet samt förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Syftet skall uppnås med utgångspunkt i gemenskap, solidaritet, likställdhet och jämlikhet, kulturell mångfald och internationalism, sunda levnadsvanor samt respekt för miljön och livet.

(Finlex 2008)

I själva begreppet ungdomsarbete ingår enligt ungdomslagens 2 § främjande av ett aktivt medborgarskap hos de unga under deras egen tid, stärkande av de ungas sociala identitet samt stödjande av deras utveckling och självständighetsprocess. Dessutom skall det inom ungdomsarbete enligt lagen (72/2006) ske en växelverkan mellan generationer.

I ungdomslagen (72/2006) bestäms även hur ungdomsarbetet och ungdomspolitiken skall genomföras och utvecklas. Bestämmelserna lyder enligt nedanstående (kap. 3 § 7):

Ungdomsarbete och ungdomspolitik ingår i kommunernas uppgifter. Kommunerna, ungdomsföreningarna och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete ansvarar för genomförandet av ungdomsarbetet. Tjänster inom ungdomsarbetet kan även produceras regionalt såsom samarbete mellan kommuner.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik omfattar fostrande handledning av unga, verksamhetslokaler, möjligheter till fritidssysselsättning, informations- och rådgivningstjänster, stöd för ungdomsföreningar och andra ungdomsgrupper, idrottsinriktad, kulturell, internationell och mångkulturell ungdomsverksamhet, miljöfostran för unga och vid behov tjänster som gäller ungdomsverkstäder eller andra verksamhetsformer som är lämpade för de lokala förhållandena och behoven.

Ungdomsarbetet och ungdomspolitiken drivs genom yrkesövergripande samarbete med de lokala myndigheterna samt i samråd med de unga, ungdomsföreningarna och andra organisationer som bedriver ungdomsarbete.

(Finlex 2008)

För verksamheten som avses i kap. 3 § 7 i ungdomslagen (72/2006) skall det enligt ungdomslagens 9 § beviljas statsunderstöd. Mera om innehållet i och målen med statsbudgeten finns att läsa i slutet av kapitlet.

Kommunerna kan förverkliga informations- och rådgivningstjänster enligt egna önskemål. Även det mångkulturella ungdomsarbetet kan förverkligas enligt vad kommunen bestämmer. Inom den mångkulturella ungdomsverksamheten blandas ungdomar med olika etniska ursprung. (Aaltonen K. 2007:110, 118, 122.)

Idrottsinriktad verksamhet skall i främsta hand handla om stödande av ungdomarnas behov. Tävlingsinriktad verksamhet eller utvecklande av idrottsgrenar skall däremot inte utgöra ett centralt innehåll i den idrottsinriktade verksamheten. (Aaltonen K. 2007:114.)

I ungdomsverkstäder stärks de ungas sociala identitet genom ett mångprofessionellt samarbete. Andelen unga arbetslösa och andelen personer som behöver ungdomsverkstädernas tjänster styr huruvida det skall finnas ungdomsverkstäder. (Aaltonen K. 2007:105.)

Ungdomarnas egna åsikter om sådant som berör dem skall enligt ungdomslagens 8 § tas i beaktande. Det skall finnas möjlighet för ungdomarna att vara med och diskutera sådant som gäller såväl regionalt som lokalt ungdomsarbete. Kommunstyrelser och fullmäktige samt alla tjänstefattningar och kommissioner som gäller ungdomsärenden ansvarar för att det här uppfylls. (Aaltonen K. 2007:67.) I lagen står däremot inget nämnt om i vilken mån eller på vilka sätt ungdomarna skall ha möjlighet till delaktighet (Horelli et al. 2007:220).

Det finns stor variation vad gäller ungdomarnas delaktighet. En form kan vara att ungdomarna framför sina åsikter och behov åt ungdomsarbetaren, medan en annan form kan vara att ungdomarna deltar i en organiserad diskussion om till exempel ungdomslokaler (Cederlöf 2007:42-43). Diskussionerna kan utgå från det

ungdomsarbetarna tycker är viktigt att diskutera och från det i första hand ungdomarna prioriterar och tar initiativ till att diskutera (Gretschel 2007:244.) Jag återkommer i kapitel 3.2 till ungdomsarbetarnas behov och i kapitel 3.4 till ungdomsarbetarnas intresse, eftersom de utgör skilda delar av modellen.

De mål som finns i statsbudgeten för ungdomsarbetet inverkar likt ungdomslagen på hur tyngdpunkten inom ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna kommer att se ut i Finland (Aaltonen K. 2007: 27). I undervisningsministeriets förslag till statsbudgeten år 2009 betonas befrämjandet av aktivt medborgarskap hos ungdomarna, stärkandet av ungdomars sociala identitet och förbättrandet av ungdomars levnadsförhållanden (Opetusministeriö 2008, 111). Alla dessa mål sammanfaller med § 7 i ungdomslagen (72/2006).

Medborgaraktiviteten skall enligt budgetförslaget befrämjas bland annat genom att stödja såväl nya handlingssätt för ungdomar som utvecklandet av olika kanaler för ungdomars delaktighet och påverkan. Utvärderingen skall ske genom att följa med hur aktivt ungdomar röstar och deltar i olika aktiviteter. (Opetusministeriö 2008, 111.)

Med stärkandet av ungdomars sociala identitet är målet i budgetförslaget att ge ungdomarna bättre förutsättningar att jobba och att gradvis få slut på ungdomsarbetslösheten. Ungdomsverkstäder är en viktig del av detta. Därtill är det enligt budgetförslaget viktigt att utveckla metoder för och stöda förebyggande alkohol- och drogarbete för att försöka minska på ungdomarnas användning av alkohol och droger. (Opetusministeriö 2008, 111.)

I budgetförslaget poängteras att man för att förbättra ungdomars uppväxt- och levnadsvillkor skall ta i beaktande olika mål i barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2007-2011. (Opetusministeriö 2008, 111). Tyngdpunkterna i utvecklingsprogrammet ligger på förebyggande arbete genom ett gott förutspående av och ett tidigt ingripande i problem som kan leda till utslagning. Därtill ligger tyngdpunkterna också på en professionell kompetens och på ett samarbete som kan stöda välfärden samt på ett fungerande system för servicen för barn, ungdomar och

barnfamiljer. I politikprogrammet definieras mål och åtgärder inom dessa områden. Strävan är att behovet av korrigerande arbete skall minska i och med att det ungdomspolitiska programmet följs. (Undervisningsministeriet 2008:10, 14-15.)

Utöver statsunderstöd kan ungdomsarbetet också fungera med hjälp av ansökta projektpengar. Små kommuner med knappa ekonomiska resurser måste ofta för att kunna förverkliga ungdomsarbetet helt eller delvis använda sig av annan än den egna kommunens finansiering. (Lähteenmaa 2006:108.)

3.2 Ungdomars behov

Ungdomarnas behov kan enligt figur 1 styra ungdomsarbetarens roll. Jag har i litteratur funnit exempel på hur ungdomarnas behov kan styra ungdomsarbetarens roll utgående från två olika synvinklar. Den ena synvinkeln handlar om hur behoven tas i beaktande genom att ungdomsarbetarna upplever olika behov hos ungdomarna och därmed bygger upp ungdomsarbetet utgående från ungdomarnas behov. Den andra handlar om att ungdomsarbetaren låter ungdomarna själva försöka förverkliga sina behov i form av att låta dem styra den ungdomsverksamhet som de deltar i.

Ungdomarna i samhället kan inverka på ungdomsarbetarens roll genom att ungdomsarbetaren i sitt arbete tar i beaktande de problem som finns i samhället. Det här gällde till exempel mål om att förebygga brottsligheten som förekom under 1940-talet, vilken var en tid då ungdomsbrottsligheten började öka i samhället (Telemäki 1988:49, 70). Ett annat exempel är att ungdomsarbetaren under 1990-talet på grund av depressionen som medfört sociala och ekonomiska problem behövde utföra mera korrigerande arbete i form av till exempel specialungdomsarbete (Cederlöf 2007:44).

Det könssensitiva ungdomsarbetet är en del av ungdomsarbetet och innefattar såväl flick- som pojkarbete. Det är viktigt inom ungdomsarbetet att genom könssensitiva specialåtgärder ta i beaktande flickors och pojkars olika behov och olika möjligheter till socialisation. (Honkasalo & Souto 2007:123.) Enligt resultat från projektet Tasa-arvo

nuorisopolitiikassa (TasaNupo) behandlades inte flickor och pojkar jämställt vad gäller hur ungdomslokaler användes och vilka material som anskaffades till ungdomslokaler på 1990-talet (Anttonen 2006).

Ungdomarnas behov utgående från deras egen synvinkel blev centrala i ungdomsarbete först när den öppna verksamheten började ordnas på 1980-talet. Ungdomarna kunde långt själva styra vilken verksamhet som skulle förekomma, vilket gjorde att ungdomsarbetaren fick en mera övervakande roll. (Toiviainen 1988:34.)

De behov som ungdomsarbetarna upplever att ungdomarna har och de behov som ungdomarna själva uttrycker inverkar på hur inlärningsmiljön i ungdomsarbetet byggs upp. Med inlärningsmiljöer inom ungdomsarbetet menas verksamhetsmiljöer där ungdomsarbetarna hjälper ungdomarna att lära sig sådant som stöder deras utveckling. Det kan bli en konflikt om myndigheterna väntar sig att ungdomarna skall vara väldigt medborgaraktiva, medan ungdomsarbetaren upplever att ungdomarna behöver framförallt trygghet, gränser och bättre livskompetens. (Nieminen 2007:25, 28.)

3.3 Utbildning för ungdomsarbete

Utbildningen för ungdomsarbete inverkar enligt figur 1 på ungdomsarbetarens roll. Inverkan kan ske genom att ungdomsarbetaren ute på fältet använder sig av de verktyg som hon har fått genom formell utbildning. Utbildningen skall ge ungdomsarbetaren redskap för att uppfylla de mål som finns inom ungdomsarbetet ute på fältet. Det är därför viktigt att man inom utbildningen tar i beaktande dessa mål som även styrs av den yrkesskicklighet som behövs ute på fältet. Utbildningens tyngdpunkt pekar på ungdomsarbetarens uppgifter och metoder. (Cederlöf 2007:45, 294.).

Genom tiderna har man beaktat de samhälleliga krav på ungdomsarbete som funnits under de tidsperioder som varit aktuella (Hirvonen 2004:64). Den första utbildningen av ungdomsarbetare startade år 1944 och sedan dess har innehållet i utbildningar för ungdomsarbete, längden på utbildningen för ungdomsarbete, kraven på sökande till

olika utbildningar för ungdomsarbete samt yrkesskickligheten som behövs för ungdomsarbetare ute på fältet förändrats (Telemäki 1984:99, Telemäki & Varjo 1987:174, Nieminen 1995:304, Puurula 1994:24).

Även om ungdomsarbetets mål tas i beaktande inom utbildningen kan det visa sig att utbildningen inte klarar av att ge den yrkesskicklighet som behövs ute på fältet. På 1970-talet då det ställdes stora krav på ungdomsarbetarna i och med målen i de ungdomspolitiska programmen ordnades det även tilläggsutbildning som berörde t.ex. ledarskapsfärdighet, specialfostran, samhällsplanering och arbetshandledning. (Telemäki & Varjo 1987:194.) Ungdomsarbetarnas kunskaper och färdigheter var som tidigare poängterades ändå inte tillräckliga i jämförelse med vad som krävdes i ungdomsarbetarens förväntade yrkesroll ute på fältet (Taisto Kärkkäinen 1997 ref Telemäki 1999:70).

Utbildningen av ungdomsarbetare har inte alltid värdesatts väldigt högt. Bland dem som arbetade på ungdomsarbetets fält under 1980-talet fanns det tvivel på nytta av utbildningen för ungdomsarbetare. Ungdomsarbetarens personlighet och intressen ansågs i stället utgöra en större och viktigare del av ungdomsarbetarens roll. (Nieminen 1995:369.)

I den nuvarande ungdomslagen har det inte tagits med några formella behörighetskrav för ungdomsarbetare i och med att uppgifterna och anställningsförhållandena för ungdomsarbetarna kan variera mycket, men en ungdomsarbetare skall enligt ungdomslagen 3 § 7 ha kompetens för fostrande handledning (Aaltonen K. 2007: 61). För att kunna arbeta utgående från de värden som angavs i § 1 i ungdomslagen och för att främja ungas medborgaraktivitet och stärka deras sociala identitet behövs kompetens för fostrande handledning (Cederlöf 2007:286, 290).

Det är också viktigt att ungdomsarbetarna kan arbeta med människor i olika åldrar i och med den växelverkan som enligt ungdomslagen skall ske mellan generationer. Det kan för ungdomsarbetarens del handla om att tillsammans med ungdomarna behandla äldre personers kultur och traditioner, barnkultur och vuxenkultur samt att inom arbetet vara i

kontakt med människor från olika generationer. (Cederlöf 2007:288.) Jag går närmare in på hur yrkesskickligheten kan styra ungdomsarbetarens roll då jag i kapitel 3.4 förklarar den del av modellen som handlar om ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse.

Vad finns det för formella utbildningar för ungdomsarbetare idag och vilka är tyngdpunkterna inom dessa? En av dessa utbildningar är en andra stadiets utbildning för ungdoms- och fritidsinstruktörer. Utbildningen ger behörighet att jobba inom socialvården i kommuner och på skolornas morgon- och eftermiddagsverksamhet. Under utbildningen läggs vikt vid kompetens i att förbättra ungas livsvillkor och livsmiljö. (Mäkelä 2006:15-16.) I utbildningen ingår som obligatoriska ämnen växelverkan och kommunikation, individ- och grupphandledning samt handledning i olika verksamhetsmiljöer (Opetushallitus 2007).

År 2006 inledde Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä i samarbete med andra aktörer från utbildningssektorn en kartläggning om ungdoms- och fritidsinstruktörernas behov av yrkesskicklighet i dag och i framtiden. Sakkunniga representanter från kommuner, tredje sektorn och olika företag inom fritidssektorn deltog i kartläggningen. Resultaten visar att det i dag är viktigast att man i grundexamen för ungdoms- och fritidsinstruktion betonar interaktionsfärdigheter. Yrkesskicklighet i att förebygga marginalisering och i att stöda ungdomars uppväxt på olika sätt ansågs också vara bland det viktigaste för utbildningen att satsa på. De utexaminerade ungdoms- och fritidsinstruktörerna skulle kunna ordna tillställningar och ha färdigheter att samarbeta med såväl skolor som ungdomars föräldrar. (Juote & Anttila 2007:3, 12.)

De sakkunniga representanterna som deltog i kartläggningen uppskattade att det i framtiden blir allt viktigare att ge studerande verktyg att arbeta med ungdomar som löper risk för marginalisering eller som annars behöver utveckla sin livskompetens. Det skulle även bli viktigare att studerande får kompetens i att arbeta med personer från olika kulturer. Det mångprofessionella samarbetets betydelse skulle dessutom växa i framtiden. Resultaten i undersökningen visar att även kunskaper i media och informationsteknologi samt förmågan att planera, utföra och förverkliga olika serviceformer borde få en större roll i framtida utbildningen. De sakkunniga

representanterna ansåg att kompetensområden som är viktiga i dag antingen kommer att förbli lika viktiga eller bli ännu viktigare i framtiden. (Juote & Anttila 2007:12-13.)

Det finns även en utbildning för specialhandledare av barn och ungdomar. Specialhandledaren kan efter avlagd yrkesexamen arbeta i mångprofessionella arbetsgrupper för att förbättra barn och ungas välmående och livsvillkor genom att handleda dem i specialfrågor som handlar om till exempel arbete, boende, familj och mångkulturalitet. (Mäkelä 2006:16.)

På högskolenivå utbildas samhällspedagoger inom utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete. För en samhällspedagog i ett människorelaterat arbete är det viktigt att ha kunskaper om människans utveckling och uppväxt, om samhällets struktur och verksamhet samt om kultur och delaktighet. (Mäkelä 2006: 16.)

Samhällspedagogens arbetsfält sträcker sig från fältet för ungdomsarbete till fältet för arbete inom organisationer med människor i olika åldrar (Cederlöf 2007:181). Arbetet kan ske i form av utbildnings-, utvecklings-, sakkunnighets- eller förmansuppgifter kommunalt, privat eller i tredje sektorn. En samhällspedagog kan arbeta både med utmanande och med kulturellt ungdomsarbete på ett nationellt eller internationellt plan. (Mäkelä 2006:16-17.)

Inom utbildningsprogrammet för medborgaraktivitet och ungdomsarbete fanns det år 2006-2007 mycket som var viktigt med tanke på så väl ungdomsarbetarens roll ute på fältet som på annan organisationsverksamhet. Till detta hörde bland annat möjligheten att specialisera sig på utvecklande av organisations- och frivilligverksamhet, utvecklande av metoder för att stärka människors sociala identitet eller utvecklande av internationell och mångkulturell verksamhet. (Cederlöf 2007:181.)

Samhällspedagoger (YH) och andra med högskoleexamen inom närliggande bransch kan efter att de har varit i arbetslivet i tre år vidareutbilda sig vid Humanistinen ammattikorkeakoulu till samhällspedagoger med högre YH. Målsättningen med utbildningen är att examinera samhällspedagoger (högre YH) som kan arbeta med

samhällsutveckling. I utbildningen betonas förutom kunskap om samhällsprocesser ett internationellt och mångprofessionellt kunnande, pedagogisk, kulturell och etisk kompetens, växelverkan, kulturalitet samt metoder för att skapa gemenskap och delaktighet. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2006-2007.)

På magisternivå finns det i dag möjlighet att studera ungdomsarbete och ungdomsforskning som biämne vid Tampereen yliopisto. I studierna ingår såväl en del som behandlar ungdomsforskning som en del med tyngdpunkt på ungdomsarbete och ungdomspolitik för att kunna stärka människans sociala identitet och förbättra människans uppväxt- och livsvillkor. Utbildningen skall ge färdigheter att fungera som forskare, organiserare och sakkunnig inom området för ungdomsarbete. (Tampereen yliopisto 2007.)

Idag betonas socialpolitik i utbildningarna av ungdomsarbetare (Cederlöf 2007:45). Utbildningarna av ungdomsarbetare har utvecklats genom tiderna om än teoretiska dragen kanske varit lite väl starka. Det är fortfarande en utmaning att inom ramen för utbildningarna ge den yrkesskicklighet som behövs för ungdomsarbetarna på fältet. (Cederlöf 2004 ref Salasuo 2007:52.)

Ute på fältet har de olika titlarna dessutom skapat oklarheter. Det har varit svårt att förstå vad olika examenstitlar på fältet egentligen innebär och att se några klara skillnader mellan utbildningen på högskolenivå och de lägre utbildningarna. (Päivänsalo 2002:51.)

Samhällspedagogerna har haft både administrativa uppgifter och arbetat på fältet genom att leda ungdomar. Därtill har de skapat helt nya uppgifter. Till en viss del har det rått en konkurrens mellan samhällspedagoger och ungdoms- och fritidsinstruktörer vad gäller arbetsplatser. En del personer har ansett att det är för ungt att bli färdig utbildad ungdoms- och fritidsinstruktör som 18–19-åring för att sedan direkt bege sig ut på arbetsfältet och fostra ungdomar. (Juote & Anttila 2007:11.)

Enligt resultat från NUOTTA, en kartläggning om framtida behov av utbildning inom ungdomsbranschen, hör det till framtidens megatrender att nätverk och projektverksamhet spelar en stor roll och ger nya möjligheter för ungdomar att vara samhällsaktiva. Internationell verksamhet och stora evenemang kommer att växa och ungdomar blir i högre grad än tidigare marginaliserade. Den hållbara utvecklingen blir viktig och behöver utvecklas. Det här är sådant som kan inverka på hur utbildningen för ungdomsarbetare byggs upp i framtiden. (Mäkelä 2006:4, 34-35.)

3.4 Ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och intresse

I figur 1 där ungdomsarbetaren styr ungdomsarbetarens roll handlar det framförallt om hur ungdomsarbetaren utgående från sin egen yrkesskicklighet och sina egna intressen förverkligar sitt arbete. Ett mycket konkret exempel på detta är då Ebba Askonen valdes till den första ungdomssekreteraren i Uleåborg på 1950-talet. Hon fick inga direktiv utifrån när hon skulle inleda sitt arbete, utan uppmanades att som en bra arbetare hitta sin uppgift själv, vilket sedan ledde till att hon gjorde egna förslag på verksamhet för ungdomar. (Askonen 2004:42, Telemäki 1999:14.)

Under 1970-talet fick ungdomsarbetarna varken uppmärksamhet i anställningsförmågor eller konkreta metoder för hur de skulle få ungdomarna samhällsaktiva., vilket ledde till att ungdomsarbetarna inte kunde förverkliga den önskvärda yrkesrollen. Den här situationen visar med andra ord på hur viktigt det kan vara att ungdomspolitiska program också beskriver hur ungdomsarbetaren skall förverkliga de mål som skall nås. (Toiviainen 1988:40.)

Variation på den yrkesskicklighet och det intresse som finns inom ungdomsarbetarens yrkesgrupp finns det också exempel på i ungdomsarbetets historia. Det starkt politiska inslaget i ungdomsarbetet på 1970-talet ledde till att det skedde en förändring inom yrkesgruppen för ungdomsarbetare. Politiker sökte sig till ungdomsarbetet för att kunna påverka politiskt såväl statligt inom landet som österut utanför landet. (Taisto Kärkkinen & Olli Saarela 1997 ref. Telemäki 1999:45.) På 1980-talet under den

ekonomiska depressionen i Finland minskade arbetsmotivationen bland ungdomsarbetare. Våldigt skickliga ungdomsarbetare sökte sig till andra yrken eller började utbilda sig. (Telemäki 1999:91.)

Ungdomsarbetaren ställs inför nya utmaningar i och med samhällsliga, tekniska och ekonomiska förändringar. En utmaning på 2000-talet för ungdomsarbetaren är att hitta sin roll i och med Internets framväxt. Ungdomsarbetaren behöver finna metoderna för socialt samspel och kunna stärka ungdomarnas sociala identitet genom dem vare sig det för ungdomsarbetarens del handlar om arbete i en fysisk lokal eller i en virtuell värld. De behöver också kunna använda sig av sådan yrkesskicklighet som de har fått på sin fritid. (Salasuo 2007:51,111, 141.) Också medias växande roll i ungdomarnas värld är viktig att som ungdomsarbetare ta i beaktande (Kiilakoski & Nieminen 2007:188). Det mångkulturella ungdomsarbetet betonas idag i och med ungdomslagen (72/2006) (Salasuo 2007:62). En utmaning för ungdomsarbetaren på 2000-talet är att veta vilka värden inom det mångkulturella ungdomsarbetet som är värda att satsa på (Helve 2007:302).

I en undersökning år 2004 som utfördes av Petri Cederlöf värdesatte ungdomsledarna interaktionsfärdigheter mest i deras jobb. De ungdomsarbetare som var mera erfarna betonade också teoretiska kunskaper starkt. (Salasuo 2007:52-53.) Ungdomsarbetaren kan behöva finna nya former och idéer för framtiden också i ett mångprofessionellt samarbete med andra aktörer (Kiilakoski & Nieminen 2007:188). I nästa kapitel går jag närmare in på ungdomsarbetets samarbete och nätverksarbete.

I ett globaliserat samhälle år 2015 är det enligt Eeva Luhtakallio som är forskare på sociologiska avdelningen vid Helsingfors universitet viktigt att genom medborgarfostran jobba för att få aktiva medborgare som är bra på att föra fram ärenden och få sina röster hörda. Det är i framtiden viktigt att ungdomarna kan bygga olika former av kampanjer. De aktiva ungdomarna skall fungera fördomsfritt och kunna söka fram information och filtrera bort onödig information. (Luhtakallio 2006: 15-16.)

Projekt har blivit en del av ungdomsarbete och verkar också vara aktuella som en form inom ungdomsarbetet i framtiden. Inom projektarbete kan ungdomsarbetaren ställas inför en del problem. Projekten kan vara väldigt avskilda från övrig verksamhet inom kommunen. (Cederlöf 2007:28-29.) Det kan också uppstå en tävlan mellan olika kommuner då pengar till projekt söks från samma finansiärer. Projekten kanske inte heller hinner utvecklas tillräckligt innan de tar slut. (Lähteenmaa 2006:114, 116.) Hur skall ungdomsarbetaren i framtiden finna en fungerande roll inom projektarbete?

3.5 Samarbete och nätverksarbete

Samarbete och nätverksarbete fick en egen plats i modellen (figur 1), eftersom andra aktörer ute på fältet kan inverka på hur ungdomsarbetarna utför sitt arbete och skapar sin yrkesidentitet, vilket jag i det följande kommer att gå närmare in på.

Det är viktigt att ungdomsarbetaren kan skapa kontakt med andra aktörer. Ungdomsarbetaren behöver ur ett brett perspektiv kunna analysera situationer som berör ungdomarna och finna en gemensam linje i arbetet med samarbetsparterna. Ungdomsarbetaren skall kunna förstå vilken innebörd deras gemensamma arbete har i ungdomarnas liv. (Ruotsalainen 2007:181.)

I ett mångprofessionellt samarbete gäller det för ungdomsarbetaren att finna sin egen roll i förhållande till andra aktörers roller. Det är till exempel inte ungdomsarbetarens uppgift att ansvara för ungdomars utkomststöd, men ungdomsarbetaren kan ha mycket att ge när det gäller att stöda ungdomarnas livskompetens. Ungdomsarbetaren skall veta till vilka andra aktörer ungdomarna kan vända sig i olika frågor och även kunna ta emot ungdomar från andra tjänstesektorer. (Vehviläinen 2002:25-26, 46.)

Syftet med lagen om ungdomsarbete år 1995 (235/1995) var att förbättra ungdomarnas levnadsförhållanden och att ge dem bättre möjlighet till medborgarverksamhet. Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till ungdomslagen (RP 28/2005 rd) hade det behövts klara ramar för hur samarbete skulle kunna ske för att förbättra

ungdomars levnadsvillkor. Endast inom drogförebyggande verksamhet och i verkstäder hade samordningen för att förbättra ungdomarnas levnadsvillkor varit goda sedan lagen hade trätt i kraft. (Karpela 2005:8.)

I nätverksarbete är det viktigt att aktörerna i nätverket tar i beaktande ungdomarnas behov både utgående från ungdomarna själva och utgående från personer som jobbar med ungdomarna för att svara på ungdomarnas behov. Det är viktigt att ungdomsarbetaren bygger ett förtroende till de andra arbetarna och känner till om det behövs ännu mera resurser utifrån för att svara på behoven. (Soanjärvi 2007:160.)

Som ungdomsarbetarens viktigaste samarbetspartners räknar Cederlöf (2007:25) de centrala aktörerna i kommuner, församlingar, organisationer och olika idrotts- och kulturrenheter. Han tycker att skolan, social- och hälsoväsendet, arbetskraftsväsendet och polisen är viktiga samarbetsaktörer. Inom ungdomspolitikerna finns det enligt Cederlöf därtill ännu flera viktiga samarbetspartner. Ungdomsarbetarens samarbete med social- och hälsoväsendet är viktigt för att klara av problem och utmaningar i ungdomarnas liv. Samarbetet kan gälla till exempel korrigerande och förebyggande drogärende. Andra aktörer som kan ingå i ett sådant här samarbete är missbrukarvården, undervisningsväsendet, polisen, bostadsmyndigheten och arbetskraftsmyndigheten. (Cederlöf 2007:207, Isoherranen 2005:141.)

Leena Ruotsalainen (2007:181) tycker att det inom ungdomsarbetet krävs ett samarbete med föräldrar, familjer, medborgarorganisationer, social-, undervisnings- och kulturväsendet. Byggnads- och stadsplaneringsbyråer spelar enligt Ruotsalainen en stor roll när det gäller att bygga upp stadskulturen och skulle därför kunna fungera som bra samarbetspartners när det gäller att stöda ungdomarna i deras utveckling. Hon anser även att museer och bibliotek skulle kunna ge bra möjligheter till samarbete.

Graden av samarbete med skolorna kan variera väldigt mycket inom olika kommuner. Samarbetet kan gå ut på att ungdomsarbetaren deltar i olika verksamheter och tillställningar som skolan ordnar. Det kan också vara fråga om samarbete i form av att ungdomsarbetare är med i en elevvårdsgrupp. (Cederlöf 2007:207.)

Samarbetsparternas roll kan variera beroende på kommunernas storlek, vilket ibland i små kommuner kan bero på att ungdomsarbetaren behöver vara väldigt initiativrika och ha kontakter för att få igång ett fungerande samarbete. Överlag brukar samarbetet fungera bättre i stora kommuner. Föreningar och organisationer brukar vara mindre allmänna som samarbetsparter i små kommuner, medan församlingarna brukar spela en större roll för det kommunala ungdomsarbetet i små kommuner. (Cederlöf 2007:206-208.)

Ungdomsarbetaren kan vända sig till aktörer inom ett nätverk för att försöka få mera resurser och sakkunskap när det gäller till exempel ungdomars problem. Det här kan vara bra framför allt när ungdomsarbetarens egna färdigheter och kunskaper inte räcker till. (Vehviläinen 2002:42.) Med hjälp av nätverk kan ungdomsarbetaren i vissa svåra och föränderliga situationer få bättre förutsättningar för att klara av sitt arbete (Soanjärvi 2007:156). Ungdomsarbetarna kan genom sitt jobb få en helt annan syn på ungdomarna än till exempel hälsovården inom skolan får. Samarbete med andra aktörer ger möjlighet att få nya synvinklar som kan vara till nytta för att finna nya handlingsätt. (Vehviläinen 2002:52.)

Om ungdomsarbetaren ännu inte funnit sin yrkesidentitet kan ett samarbete med andra aktörer vara till stor hjälp. Ungdomsarbetaren kan genom samarbete också få stöd i att fatta beslut. Genom samarbetet kanske ungdomsarbetaren inte heller ensam behöver bära ansvaret för de beslut som fattas. Ofta har ungdomsarbetaren dragit nytta av att genom de gemensamma linjerna inom samarbetet kunna få en klarare bild av hur den egna verksamheten skall byggas upp och vilka mål som är värda att sträva efter. På det här viset kan också ungdomsarbetarens yrkesidentitet och befattningsbeskrivning förändras. (Vehviläinen 2002:50-51.)

Det finns risk för att ett nätverk finns till endast för nätverkens skull. Därför är det viktigt att ungdomsarbetaren funderar på orsaken till att nätverken finns. En orsak till att nätverket inte mera fungerar kan vara att ungdomsarbetet har förändrats. I ett föränderligt ungdomsarbete måste ungdomsarbetaren finna vilken ny yrkesskicklighet som behövs och vilken gammal kunskap som inte mera gäller. Om personerna inom ett

nätverk inte har tillräckligt med kunskande eller inte kan dra nytta av den kunskap som andra personer delar med sig sker varken någon utveckling eller någon god samverkan (Soanjärvi 2007:157-159).

Det är till hinder för samarbetet om personerna inom nätverket inte vet sina uppgifter och sitt ansvar. Att personerna inom ett nätverk har kunskande, men inte delar med sig av det kan också utgöra en orsak till att nätverket inte fungerar. En annan möjlig orsak är att personerna inom nätverket inte litar på varandra. (Soanjärvi 2007:158.)

Om samarbetet med skolan blir för starkt kan ungdomsarbetets självständiga ställning försvagas. I små kommuner kan det här leda till att det centrala inom ungdomsarbetet finns i samband med det arbete som sker i skolorna och inte i samband med de aktiviteter som sker på ungdomarnas egen fritid utanför skolan. (Cederlöf 2007:287.)

En risk med att skaffa samarbetsparter är att samarbetsaktörerna tar ungdomarna ifrån ungdomsarbetarna. Ungdomsarbetaren kan därför uppleva en rädsla för att skaffa samarbetsparter. Konkurrensen mellan aktörer och bristen på samarbete leder i sin tur till att ungdomarna blir lidande. (Salasuo 2007:141.)

En av framtidens megatrender enligt NUOTTA är ett mångsidigare samarbete mellan den privata och offentliga sektorn. Åldringsverksamheten kommer dessutom att ge möjlighet för ungdomsarbetaren att vara i växelverkan med aktörer inom åldringsvården, vilket ger ungdomsarbetaren möjlighet att verka i en mera social och kulturell miljö än tidigare. (Mäkelä 2006:34.)

Veli-Matti Ulvinen (2005:1) tror att samarbete är en nyckel till att befrämja ungdomars välfärd i framtiden. Han tror att problemen som gäller ungdomars uppväxt, fostran och integration i samhället kommer att vara samma år 2030 som de var år 2005. Enligt vad Ulvinen förutspår kommer människor på ett mera medvetet sätt och ur en bredare synvinkel än tidigare att fundera på vem eller vad det är som fostrar ungdomar och vad fostran leder till.

4 UNDERSÖKNINGSPROCESSEN

Pilotstudien som jag beskrev i inledningen var en del av det pågående projektet ”Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Turussa ja Paraisilla” vid Åbo center för barn- och ungdomsforskning. Projektets syfte är att ur ungdomsarbetarnas synvinkel och utgående från aktuella företeelser och långsiktig planering som påverkar ungdomsarbetarnas arbetsfält kartlägga behoven av forskning och utveckling inom ifrågavarande arbetsfält. Som ansvarsperson för projektet fungerar specialforskaren Anne Puuronen vid Åbo center för barn- och ungdomsforskning.

Själv kom jag med i projektet genom min praktik vid Åbo center för barn- och ungdomsforskning i början av mars 2008. Därmed kunde jag inte inverka på projektets ursprungliga syfte.

4.1 Målpopulationen för undersökningen

Den grupp som man vill nå i en enkätundersökning utgör målpopulation (Eljertsson 2005, 18). Som målpopulation för den här undersökningen valdes stadens ungdomsarbetare inom det öppna ungdomsarbetet i Åbo och Pargas. Puuronen såg tvåspråkigheten i Pargas som en rikedom och ville därför ur ett utvecklingsmässigt perspektiv försöka få fram de utmaningar som ungdomsarbete i en tvåspråkig kommun kan innebära. Åbo och Pargas passade enligt Puuronen även bra som undersökningsområde för att kunna göra en jämförelse mellan ungdomsarbete i en medelstor och en stor kommun. Pargas med ungefär 12 000 invånare är en medelstor kommun, medan Åbo med ungefär 175 000 invånare är en stor kommun (Pargas stad 2008; Sarsama & Nissilä 2008: 13, Åbo stad 2008).

För att kunna utföra undersökningen behövdes det en populationslista som skulle bestå av personerna i målpopulationen. (Holm & Solvang 1997: 181). Via Pargas stads hemsida hittade jag två ungdomsarbetare, varav jag kontaktade den ena för att få veta

mera om vilka som arbetade på fältet för ungdomsarbete i Pargas. Ungdomsarbetaren gav mina kontaktuppgifter till Ann-Sofi Isaksson som är kulturchef i Pargas och även har ungdomsarbete som sitt ansvarsområde. Isaksson var intresserad av att veta mera om undersökningen (Ann-Sofi Isaksson, personlig kommunikation, 1.4.2008).

I samband med att Isaksson gav undersökningstillstånd fick jag en lista på de kommunala ungdomsarbetarna i Pargas. I och med att listan bestod av endast tre personer började Hanna Lagström, forskningsdirektör på Åbo center för barn- och ungdomsforskning, fundera på om ungdomsarbetare inom Pargas församling skulle kunna ingå i målpopulationen. Jag frågade Puuronen om vi även kunde ta församlingens ungdomsarbetare med i undersökningen. Hon tyckte att vi skulle hålla fast vid endast de kommunala ungdomsarbetarna, eftersom det här var utgångspunkten i projektet från första början.

Under vintersäsongen finns över 200 anställda vid ungdomsväsendet i Åbo. Ritva Jykelä som är chef för Åbo ungdomscentral ville för att kunna ge en lista på ungdomsarbetarna i Åbo ha en specifikare definition av målpopulationen. (Ritva Jykelä, personlig kommunikation, 22.4.2008.). Enligt Puuronens tidigare direktiv skulle målgruppen i Åbo huvudsakligen bestå av Åbo stads ungdomsarbetare i norra, södra, västra och östra området, Äventyrsparken, ungdomsverkstäderna, Auran Panimo och Vimma samt ungdomsarbetarna i Röda Korsets ungdomsgård och i Turun Tyttöjen talo. Lagström skrev e-post till Jykelä om dessa önskemål. Jag bekräftade att önskemålen var bra samt tillade enligt en definition Cederlöf gett på öppet ungdomsarbete att det är fråga om ungdomsarbete som i huvudsak är serviceinriktat, förebyggande och kompletterande (1998:58.)

Röda Korsets ungdomsgård och Turun tyttöjen talo ingick i målpopulationen i början av undersökningsprocessen, eftersom Puuronen då hade en bredare syn på vem som kunde ingå i målpopulationen. Hennes motivering var att Röda Korsets ungdomsgård och Turun Tyttöjen talo har ett tätt samarbete med Åbo stad. Under undersökningsprocessens gång begränsades ändå målpopulationen till endast dem som är anställda av staden. Den slutliga listan som jag fick av Ritva Jykelä bestod av namn

på 133 personer som den 22.4.2008 hade ledare som yrkesbefattning och var anställda vid Åbo ungdomscentral. Det här innebär också att målpopulationen i hela undersökningen bestod av 136 personer.

4.2 Undersökningstillstånd

I början av april skickade forskningsdirektören Hanna Lagström per e-post ansökan om undersökningstillstånd till Jykelä och Isaksson (Bilaga 1: Ansökan om undersökningstillstånd). Vi bad om tillstånd att förmedla enkäten till ungdomsarbetarna i Åbo och Pargas och att ungdomsarbetarna skulle få svara på enkäten under deras arbetstid. Därtill uttryckte vi önskemål om att få en lista på kontaktuppgifter till ungdomsarbetarna. Ansökan innehöll också en beskrivning av Åbo center för barn- och ungdomsforskning och det aktuella projektet i korthet. Som bilaga till ansökan skickades en utförligare beskrivning av projektet.

Undersökningstillståndet kom inom den önskade svarstiden som var ungefär en vecka, medan listan på ungdomsarbetarna i Åbo dröjde till i början av maj. Såväl ungdomsarbetarna i Åbo som i Pargas skulle få svara på enkäten under arbetstid.

4.3 Enkätkonstruktion

I pilotstudien användes en enkät som testades av tre ungdomsarbetare i Åbo. Syftet med enkäten var att försöka finna ramarna för ungdomsarbetet och dess arbetsfält. Till grund för enkäten låg Juha Nieminens artikel ”Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos”. Nieminen strävar efter att ge läsaren en helhetsbild av ungdomsarbetet genom att presentera ungdomsarbetet utgående från allmänna uppgifter, inlärningsmiljöer och etisk grundsyn. (2007: 21-42.)

Enkäten i pilotstudien innehöll olika teoretiska begrepp som Nieminen använde sig av i sin artikel. Enkäten var också likt artikeln indelad i allmänna uppgifter, inlärningsmiljöer och etisk grundsyn inom ungdomsarbetet. I slutet av enkäten fanns en del där respondenterna kunde ge respons på frågorna i frågeformuläret. Respondenterna hade även möjlighet att ge förslag på vad annat som vore viktigt att fråga om ungdomsarbetet.

Det är viktigt att språket i enkäten motsvarar respondenternas nivå. (Eljertsson 2005:52). Av responsen i pilotstudien framgick att enkäten var på en för teoretisk nivå. Lagström gav mig i uppgift att försöka förenkla och omarbete enkäten för att den bättre skulle passa ungdomsarbetarna ute på fältet. Eftersom enkäten var ganska lång frågade jag av Puuronen om allting skulle vara med i den nya enkäten. Hon tyckte att jag skulle förenkla enkäten på ett sådant vis att innehållet ändå förblir likadant. Min uppgift blev med andra ord att konstruera enkäten utgående från projektets syfte som finns beskrivet i början av det här kapitlet samt med hjälp av frågor och svar i pilotstudien.

Jag valde att konstruera en halvstrukturerad enkät som bestod av både öppna och slutna frågor (bilaga 2: Enkät) . Kännetecknande för öppna frågor är att de ger respondenten möjlighet att uttrycka sina tankar på ett personligt sätt (Hirsjärvi et al. 2002: 188). I huvudsak bestod enkäten av öppna frågor, eftersom min strävan var att gå in på djupet. Jag ville få mera ny information och nya idéer genom ungdomsarbeters fria reflektioner samtidigt som jag ville att svaren verkligen skulle spegla ungdomsarbetarnas yrkesmässiga vardag. Risken med de öppna frågorna var att många frågor skulle bli obesvarade på grund av den tid det tar och det jobb som krävs för att svara på sådana här frågor (Holme & Solvang 1997: 199).

För att få mera struktur och en ännu bättre helhetsbild valde jag att ha med även några slutna frågor. Många av de slutna frågorna var väldigt specifika med lite utrymme för tolkning (Hirsjärvi et al. 2002: 189). Jag listade till exempel upp väldigt många eventuella samarbetsaktörer i en fråga. I en annan fråga beskrev jag bland annat utgående från ungdomslagen väldigt konkret många olika roller som en ungdomsarbetare kan ha. Min tanke med detta var också att försöka ta med sådant som

ungdomsarbetarna annars nödvändigtvis inte skulle ha kommit att tänka på. Öppna frågor har den nackdelen att flera respondenter kanske instämmer med sådant andra har nämnt i svaren, men vid svarande stund kanske de inte spontant kommer på att nämna det (Ejlertsson 2005:111). Anne Kaljonen som fungerar som statistiker på Åbo center för barn- och ungdomsforskning kontrollerade frågorna och gav förbättringsförslag. Hon kontrollerade även om några av de öppna frågorna skulle fungera bättre som slutna frågor.

En hög begreppsvaliditet innebär att man är väl förtrogen med teorierna kring de frågor man ställer i enkäten (Ejlertsson 2005:102.) För att kunna formulera bra frågor tyckte jag att det var nödvändigt för mig att både dra nytta av frågorna i enkäten från pilotstudien och att sätta mig mera in i ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag genom litteraturstudier. Särskilt djupt gick jag in i Nieminens artikel. Jag försökte genom mina frågor i frågeformuläret att öppna och konkretisera framförallt följande teoretiska begrepp som hade använts så väl i artikeln som i pilotstudien: socialisationsfunktion, resurs- och allokeringfunktion, kompensationsfunktion, personifieringsfunktion, inlärningsmiljö och etos.

Vissa teoretiska begrepp kunde innehålla väldigt mycket information förutsatt att man förstod innebörden av dem. För att få beskrivande men inte för krångliga rubriker valde jag att göra en ny indelning av frågeformuläret. Indelningen blev enligt följande: I) Allmänt om ungdomsverksamheten II) Kulturell och samhällelig fostran III) Ungdomarnas personliga utveckling och behov IV) Samarbete och korrigerande arbete V) Ungdomspolitik VI) Strukturella faktorer och yrkesskicklighet VII) Ungdomarnas värdegrund och VIII) Respons. I resultatdelen använder jag mig av svar från alla delar förutom del V och del VIII. Jag tillämnar där resultaten i den modell jag skapade i teoridelen. Jag går i resultatdelen närmare in på hurudana frågor jag har använt mig av till detta.

Genom frågorna i enkäten försökte jag få mera information om enheten där respondenten jobbade, om respondentens eget arbete och om ungdomsarbetarens roll på ett allmännare plan. Jag försökte göra en klar skillnad mellan när frågorna handlade om

ungdomsarbete överlag, när frågorna berörde enhetens verksamhet på ett allmänt plan och när frågorna berörde respondentens eget arbete och egen yrkesskicklighet.

För att bättre kunna nå hela fältet gjorde jag enkäten på såväl svenska som finska. Jag gjorde först frågorna på svenska och översatte därefter frågorna till finska. För att försöka undvika stora nyansskillnader i språket använde jag mig flitigt av både en svensk och en finsk ordbok med ordförklaringar. När jag använde centrala begrepp från ungdomslagen (72/2006) kontrollerade jag ungdomslagen både på svenska och på finska. Jag fick hjälp av flera personer på Åbo center för barn- och ungdomsforskning med det finska språket. En person kontrollerade dessutom att den svenska och finska översättningen motsvarade varandra.

4.4 Insamling av material

När tidpunkten för att skicka ut enkäterna närmade sig frågade jag av Kaljonen om det var lämpligt att svarstiden är till den 30 maj även om vi var lite efter i den ursprungliga tidtabellen. Kaljonen tyckte att ungefär två veckors svarstid är bra. Jag valde att skicka enkäten per post, eftersom jag trodde att massbrev skulle nå ungdomsarbetarna bättre än e-post. I mitten av maj skickade jag enkäterna som skulle till Pargas stad för att nå ungdomsarbetarna i Pargas. Enkäterna till ungdomsarbetarna i Åbo skickade jag vid samma tidpunkt till Åbo ungdomscentral. Samma vecka skickades de sedan därifrån vidare per post till ungdomsarbetarnas hemadresser.

Tillsammans med enkäterna skickades även ett följebrev till ungdomsarbetarna (bilaga 3: Följebrev). I följebrevet fanns det information om undersökningens bakgrund, syfte och genomförande. Där fanns också praktisk information om hur ungdomsarbetarna skulle gå till väga och kontaktuppgifter till både mig och Puuronen. En del av informationen fanns även på enkäten, eftersom respondenterna kanske inte alltid skulle ha följebrevet lättillgängligt.

Ursprungligen var min tanke att enkäterna på svenska skulle skickas direkt till alla svenskspråkiga ungdomsarbetare. Det här gick inte att förverkliga vad gäller ungdomsarbetarna i Åbo, eftersom jag aldrig fick information om hur stor andel av dem som var svenskspråkiga. I följebrevet till ungdomsarbetarna i Åbo nämndes därför att ungdomsarbetarna kunde be om att få enkäten på svenska.

Några dagar innan svarstiden skulle gå ut hade det kommit endast några få svar. Jag valde därför att skicka en påminnelse (bilaga 4: Påminnelse). Jag skickade påminnelsen per e-post, eftersom jag inte hade tillgång till ungdomsarbetarnas hemadresser. E-postadresserna som jag tidigare hade fått från Åbo ungdomscentral fungerade till en stor del inte. 89 av de 133 e-postmeddelanden som jag försökte skicka till ungdomsarbetarna i Åbo gick inte fram.

I juni hade jag endast fått tillbaka 8 enkäter. Med andra ord var svarsprocenten väldigt låg. Jag och Puuronen funderade om vi skulle skicka en ny påminnelse, men eftersom många av ungdomsarbetarna inte var på arbete i början av sommaren sköt vi upp det. Det här ledde till att jag bestämde mig för att presentera resultaten från enkäterna på ett kvalitativt sätt och att inte göra någon jämförelse mellan Åbo och Pargas. Under hösten kom det in mera enkäter efter att förmännen hade gett enkäterna direkt i ungdomsarbetarnas händer. Resultaten från de enkäter som kommit in under hösten presenterar jag inte i mitt examensarbete, eftersom det inte skulle ha passat in i mina tidsramar för examensarbetet.

4.5 Resultatanalys

Min resultatanalys började egentligen innan jag visste hur jag skulle begränsa området för mitt examensarbete. Jag gick igenom de åtta svar som hade kommit in genom att registrera svaren på de öppna frågorna i ett textdokument och svaren på de slutna frågorna i statistikprogrammet SPSS. För att kunna jämföra svaren skapade jag dessutom ett skilt dokument där jag kategoriserade de olika respondenternas svar efter

speciella teman som jag tyckte att jag fann i de olika frågorna. Det handlade framförallt om att jag kategoriserade svar med liknande innebörd i samma grupp.

Efter att jag hade avgränsat mitt område för examensarbetet och skapat min modell såg jag vilka frågor som kunde vara relevanta för de olika delarna av modellen. Under en därefter följande kvalitativ analys fann jag vissa teman som jag tyckte att med tanke på modellen eller på svarens innehåll var bättre än dem jag hade gjort under min första analys, varpå jag kategoriserade en del teman på ett annat vis. På de slutna frågorna använde jag mig av frekvensanalys för kvalitativa variabler, medan jag för de kvantitativa variablerna analyserade vad olika respondenter hade svarat.

5 RESULTAT FRÅN UNDERSÖKNINGEN

Resultaten som jag i det följande presenterar baserar sig på svar av två respondenter i Pargas och sex respondenter i Åbo. Ur respondenternas svar framkom inte om någon av respondenterna arbetade på samma verksamhetsenhet. Sex av respondenterna arbetade åtminstone i någon form med marginaliserade ungdomar. Av respondenterna i undersökningen ansåg två stycken att de arbetade med barn. Två respondenter definierade verksamhetens målgrupp som personer i åldern 7-18 år och de resterande fyra respondenterna uppgav inte att verksamheten skulle rikta sig till någon särskild åldersgrupp. Med stöd av ungdomslagen (72/2006) använder jag begreppet ungdom oberoende av om respondenterna har använt begreppet barn. Det här gäller också citat. Jag har översatt en del citat, men för att garantera anonymiteten för respondenterna anger jag inte vilka citat som är översatta. Det framkommer endast vilken yrkes- eller arbetsbeteckning personen i fråga som jag citerar har uppgett som svar i enkäten.

5.1 Enheternas verksamhetsmål och ekonomiska resurser

Flera frågor i enkäten berörde enheternas verksamhetsmål. Sysselsättning som har någon positiv innebörd för ungdomarna var speciellt framträdande bland enheternas verksamhetsmål. Det var fråga om sysselsättning som skulle ge ungdomarna meningsfullhet, stimulans, trygghet eller upplevelser.

En del av respondenterna nämnde att verksamhetsmålen var eller grundade sig på förebyggande eller fostrande arbete, men ingen av respondenterna nämnde att verksamhetsmålen var både fostran och förebyggande arbete. Det här kan möjligen bero på att begreppen ligger väldigt nära varandra.

Fostran och förebyggande arbete kanske låg dolda bland flera av enheternas verksamhetsmål. Även om det var få som skrev att enhetens verksamhetsmål var att

förebygga fanns det i alla enheters verksamhetsmål åtminstone någonting som kunde ha en förebyggande funktion. Två respondenter skrev att enhetens verksamhetsmål grundade sig på förebyggande arbete, även om de inte formulerade att enhetens verksamhetsmål var förebyggande arbete. En tredje respondent tog fram den förebyggande innebörden genom att på följande vis formulera vad verksamheten grundade sig på:

”Att kunna umgås med andra ungdomar”

(Ungdomsledare, 2)

Svaret pekar på ungdomsarbetarens roll i att stärka sociala färdigheter för att ungdomarna skall kunna umgås med varandra. Detta stöder även i sin tur tanken om den centrala innebörd som såväl fostran som förebyggande arbete skulle kunna ha i enheternas verksamhet fastän dessa begrepp i många fall inte skrevs ut.

Endast en enhet hade delaktighet som verksamhetsmål. I svaret på en fråga om vad man gjorde på enheten för att uppnå verksamhetsmålen kom det fram att ungdomarna fick vara med och planera samt förverkliga verksamheten. På en enhet förekom ändå en liknande delaktighet i syfte att uppnå enhetens verksamhetsmål. Det handlade om förebyggande verksamhet som skedde på ungdomarnas villkor. Trots att delaktighet nämndes väldigt begränsat i svar på frågor som berörde verksamhetsmålen arbetade ändå minst sju av undersökningens åtta respondenter på något vis med att skapa goda förutsättningar för ungdomarnas samhällsaktivitet, vilket jag går in på i kapitel 5.3 som handlar om ungdomsarbetarnas intresse och yrkesskicklighet.

Även om alla enheter samarbetade med många aktörer hörde nätverksarbete endast till verksamhetsmålen för två av respondenternas enheter. Eftersom samarbete och nätverksarbete är en skild del i modellen behandlar jag detta område mera djupgående senare. I kapitel 5.4 beskriver jag hur alla enheter fungerade i samspel med andra aktörer, medan jag i kapitel 5.5 tar upp hur respondenterna ville att ungdomsarbetare skulle samarbeta med andra aktörer.

Det förekom endast ett väldigt kvantitativt verksamhetsmål bland enheterna:

”Att försöka nå så många ungdomar som möjligt”

(Fritidsinstruktör, 1)

I och med att verksamhetsmålet för ifrågavarande enhet både var att nå så många ungdomar som möjligt och att ge ungdomar möjlighet till en vettig fritidssysselsättning kan det i ett vidare perspektiv betyda att man på den här enheten strävade efter att jobba för att många ungdomar skulle kunna ha en meningsfull fritidssysselsättning, vilket i sig är ett ganska kvalitativt mål.

Enheternas verksamhetsmål kunde grunda sig på mål för ungdomsarbetet överlag i landet eller på mål som gällde flera enheters verksamhet, men inte omfattade hela landets ungdomsarbete. Exempel på det senare var mål som grundade sig på ungdomscentralens mål och visioner. Det framkom inte i svaren om ungdomscentralen i sin tur hade grundat sina mål på sådana mål som omfattade hela landets ungdomsarbete.

Det framgick inte alltid om sådant verksamhetsmålen grundade sig på gällde ungdomsarbete inom ett stort eller litet arbetsfält. På en enhet grundade sig verksamhetsmålen förutom på ungdomscentralens mål också på någon ungdomsstrategi, men det blev oklart vilken strategi det var fråga om. En annan respondent uppgav att verksamhetsmålen grundade sig på en verksamhetsplan. Gällde det här enhetens eller stadens verksamhetsplan?

På en enhet hade det vid formulerandet av verksamhetsmålen tagits väldigt konkret i beaktande sådant som var aktuellt i samhället:

”Ungdomarnas problem i skolan ökar ständigt. Föräldrar, dagistanter och lärare har allt mindre tid att koncentrera sig på ungdomarnas specialbehov”

(Yrkes- eller arbetsbeteckning saknas, 5)

Trots att enheternas verksamhetsmål i huvudsak var kvalitativa var ändå kvantitativa metoder vanliga för att följa upp verksamhetsmålen. Det var fråga om olika former av statistik som berörde till exempel deltagarantal och antal timmar för nätverksarbete. På tre respondenters enheter var kvantitativa metoder till och med den enda formen av uppföljning.

Andra metoder som enheter använde sig av för att följa upp nåendet av verksamhetsmålen var palavrer, möten, verksamhetsberättelser, rapporter och individuella yrkesmässiga utvärderingar. Det var endast två respondenter som nämnde att uppföljningen skedde med hjälp av respons från ungdomarna. I det ena fallet handlade det också endast om skriftlig respons i form av sporadiska kundenkäter.

En del respondenter uttryckte vilken inverkan ekonomiska resurser hade på verksamheten och på deras egen roll även om det i enkäten inte fanns någon specifik fråga om detta. Bland svaren på en fråga om verksamhetsmålen hade misslyckats på något vis kom det fram att knappa ekonomiska resurser ledde till brist på personal. Personalbrist kunde i sin tur leda till för stora grupper som gjorde att ungdomarna inte kunde uppmärksammas individuellt:

”Jag kan ändå inte göra mitt jobb som jag vill. Det finns inte tid att uppmärksamma ungdomarna på individnivå. Och man behöver ropa alltför mycket.”

(Ledare, 4)

En respondent tog också upp en motsättning mellan ekonomiska resurser och de anställdas intresse. På grund av den personalbrist som knappa ekonomiska resurser hade lett till på dennes enhet behövde anställda i deras strävan efter att uppnå kvalitet i verksamheten utföra för mycket arbete. Jag återkommer till respondenternas yrkesskicklighet och intresse i kapitel 5.4 då jag presenterar resultat som gäller den delen av modellen.

5.2 Ungdomars behov enligt ungdomsarbetarna

I det följande tar jag upp vilka behov respondenterna upplevde att ungdomarna hade och hur respondenterna tyckte att man tog i beaktande ungdomarnas behov man i det finländska samhället. På grund av att enkäten utgick från ungdomsarbetarnas synvinkel har jag inte möjlighet att presentera vilka behov ungdomarna upplevde att de hade.

En fråga i enkäten handlade om vilka ungdomarnas behov var i det finländska samhället. Svaren på frågan visade att ungdomarna i det finländska samhället hade ett stort behov av att ha betydelsefulla relationer till andra människor. Det kom fram flera olika roller som ungdomsarbetarna kunde ha för att svara på detta behov. Ungdomsarbetaren kunde visa intresse för ungdomarnas liv, lyssna på, godkänna och stödja ungdomarna samt inge en känsla av trygghet för ungdomarna.

På basen av svaren hade ungdomarna i det finländska samhället också många andra behov. Ungdomarna behövde finna sin egen plats när det gällde till exempel utbildning, identitet och intressen samtidigt som de behövde klara av att kunna anpassa sig till ett samhälle som är fyllt av stress och krav. Behoven för ungdomarna var också sociala kunskaper och tillräckligt med meningsfull sysselsättning. Ungdomarnas behov av medborgarfostran kom fram bland respondenternas svar i form av att ungdomarna behövde få färdigheter i att påverka, lära sig att se vad som är rätt och fel och vara mediekritiska.

I enkäten fanns en fråga om hur ungdomsarbetarna tyckte att ungdomarnas behov togs i beaktande i det finländska samhället. Alla respondenter verkade vara överens om att ungdomarnas behov hade behövt tas bättre i beaktande. En respondent tyckte att ungdomarnas ställning i samhället var för dålig, medan en annan tyckte att det fanns stor skillnad mellan hur ungdomar som förde mycket ljud jämfört med de tysta ungdomarna togs i beaktande. De som förde ljud kanske togs för mycket i beaktande, medan de tysta knappt fick någon uppmärksamhet alls.

En respondent var av åsikten att det ändå i teorin lades vikt vid de unga och fanns en framtid för dem:

”Ungdomarna som grupp är kända och man ser en framtid i dem. I teorin satsar man på de unga”
(Ledare, 7)

Respondenten tyckte att verkligheten var annorlunda på grund av bland annat de knappa ekonomiska resurserna som fanns för ungdomsverksamhet i samhället. Respondenten tyckte också att man i samhället såg för mycket på ungdomarnas problem istället för att ta i beaktande det goda som ungdomarna har möjlighet att ge. En annan respondent kanske hade svar på hur man kunde jobba för det här:

”Ungdomarnas beteende beror på att det inte väntas något av dem så de gör ej heller något vettigt.. Vi måste tro på våra ungdomar”
(Fritidsinstruktör, 1)

Respondenten uttryckte att ungdomsarbetarna har en roll i att förbättra ungdomarnas beteende genom att tro på dem. Såväl människors passivitet som stress var enligt en respondent orsaker till att ungdomarnas behov togs dåligt i beaktande.

Att ungdomarna har behov av att bli hörda och godkända samt av att finna sin egen plats var sådant som även fanns med bland svaren på en fråga om hur ungdomarnas behov ser ut på ungdomsgårdarna. En respondent tyckte att ungdomarnas längtan efter vuxenhet ingick i ungdomarnas behov på ungdomsgårdarna. Här kom det ingen förklaring till om det var fråga om att ungdomarna längtade efter en trygg relation till någon vuxen eller om att ungdomarna själva skulle vilja bli mera vuxna. En annan respondent tyckte att stödet hemifrån saknades, vilket även ger stöd för att ungdomarna i det finländska samhället har ett behov av betydelsefulla relationer till andra människor.

Till skillnad från i svaren på frågan om de finländska behoven poängterade flera respondenter framförallt hur behoven på ungdomsgårdarna kunde variera från person till person. Några respondenter framhöll också vikten av att ungdomsarbetarna skulle ta i beaktande de individuella behoven hos ungdomarna. Det kom i ett svar fram att det fanns skäl att verkligen gå in på djupet för att möta ungdomarnas behov:

”Behoven verkar anspråkslösa (biljard, teve och billigt kaffe), men under ytan finns ofta större saker”

(Ledare, 8)

Respondenten tyckte att ungdomarnas behov som kan verka små i själva verket kan vara mycket större. En respondent tyckte att ungdomarna har mycket energi som de behövde få uttryck för, medan en annan konstaterade att det fanns ungdomar som behövde en mindre och lugnare grupp. Tilläggs kan att den senare nämnda respondenten som själv arbetade på en eftermiddagsklubb skrev om ”klubb” i sitt svar trots att frågan handlade om ungdomsgård, vilket eventuellt betyder att respondenten i fråga syftade på den egna enhetens eftermiddagsklubbverksamhet. Materiella olikheter bland ungdomarna nämndes också i ett svar. Det handlade om att vissa ungdomar på ungdomsgårdarna hade alltför mycket pengar till förfogande för sitt eget bruk, medan andra ungdomar saknade materiellt välstånd.

När jag nedan presenterar resultaten som gäller den del av modellen som handlar om yrkesskicklighet och intresse går jag närmare in på hur respondenterna i praktiken tar i beaktande ungdomarnas behov. I kapitel 5.5 som handlar om ungdomsarbetarens önskvärda roll tar jag upp vilka behov respondenterna ville svara på.

5.3 Yrkesskicklighet och intresse hos ungdomsarbetarna

Uppmärksamma läsare kanske lade märke till att utbildning för ungdomsarbete inte hade fått en egen rubrik i resultatdelen. Det här beror på att enkäten berörde ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag och inte utgick från utbildningarnas synvinkel.

I det här kapitlet presenterar jag sådana resultat som ändå kan vara betydelsefulla för att få fram vad som är viktigt att satsa på i utbildningar för ungdomsarbete.

Två frågor i enkäten berörde kunskaper, färdigheter, inställningar, synsätt och värderingar som ungdomsarbetarna förmedlade i sin verksamhet. Alla sex respondenter som hade svarat på frågan om vad de förmedlade åt ungdomarna tog på något vis fram att de i sin verksamhet arbetade för att ungdomarna skulle bry sig om och värdesätta andra människor. Det kunde vara fråga om att respondenter förmedlade värderingar som grundade sig på jämlikhet, pluralism och individualitet. En respondent arbetade med att minska rasism och fördomar mot homosexualitet, vilket hade resulterat i att språkgränser hade brutits och synen på minoriteter hade förändrats. Därtill hade det kanske även lett till att ungdomarnas syn på kvinnor kanske hade blivit lite mera modern.

Vissa respondenter förmedlade interaktionsfärdigheter. Strävan med ett sådant här arbete kunde vara att ungdomarna skulle kunna uttrycka sina egna värderingar och åsikter på ett modigt sätt eller att ungdomarna skulle få starkare kommunikationsfärdigheter på ett allmännare plan. En respondent ville att ungdomarna skulle uppnå gemenskap. I sin strävan efter att uppnå gemenskap sysslade respondenten med konsthantverk tillsammans med ungdomarna. Att konst kan ha flera viktiga funktioner i ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag framkom också ur svaren.

”Jag tror också att konsten kan hjälpa ungdomar att ’öppna sig’: genom konsten är det lättare att hantera känslor. Konst ger också glädje”

(5)

Den här respondenten tog fram den gynnsamma effekt som konsten kunde ha på ungdomarnas psykiska välmående. En annan respondent som arbetade för att ungdomarna skulle få färdigheter i konst ansåg sig också arbeta för att ungdomarna skulle bli kreativa. På basen av svaren i frågan om vad respondenterna förmedlade var det också viktigt att ungdomarna skulle lära sig ett gott beteende i samhället, värdera idrott, få kunskaper om rusmedel och visa hänsyn till naturen.

I respondenternas svar på frågan om på vilka sätt de förmedlade kunskaper, färdigheter, inställningar, synsätt och värderingar till ungdomarna framkom tydligt tre olika roller för ungdomsarbetaren. Ungdomsarbetaren kunde diskutera med ungdomarna, föregå med gott exempel eller låta ungdomarna utföra någon aktivitet. Ingen av de sex respondenterna som svarade nämnde att de använde sig av alla tre sätten för att förmedla. En respondent förklarade hur den sociala växelverkan under diskussionen skedde:

”Genom en sådan diskussion att ungdomen argumenterar sin egen del, och vid behov ger jag något att fundera på/alternativ samt låter ungdomen ’komma på’ dem själv”

(Ledare, 8)

Respondenten gav ungdomarna stort utrymme för att komma med åsikter och styrde vid behov samtalet för att få ungdomarna att bilda egna uppfattningar.

I enkäten skulle respondenterna också utvärdera vilken inverkan sådant som de hade förmedlat hade haft på ungdomarna. Till följd av respondenternas förmedlande hade ungdomarna fått bättre sociala kunskaper och blivit mera medborgaraktiva. Ungdomarna hade fått en hälsosammare livsstil, en positivare inställning och ett förbättrat beteende. En del ungdomar hade också deltagit i kulturella projekt.

Trots att endast en respondent hade som mål med sin personliga fostran att ungdomarna skulle bli samhällsaktiva jobbade åtminstone sju av de åtta respondenterna med medborgarfostran på något plan. Det här visade svaren i en fråga som handlade om hur respondenterna arbetade för att skapa goda förutsättningar för ungdomarna att uttrycka sina åsikter och för att ungdomarna på andra sätt skulle kunna vara aktiva i samhället. En följdfråga i enkäten handlade om vilka resultat och eventuella problem som hade förekommit.

Det förekom två olika sätt för att skapa goda förutsättningar för samhällsaktivitet hos ungdomarna. Det ena sättet gick ut på att ungdomsarbetaren engagerade eller

uppmuntrade ungdomarna gällande synlig samhällsaktivitet utanför enheten, medan det andra sättet gick ut på att ungdomsarbetaren inom enheten stärkte sådana egenskaper hos ungdomarna som kan vara till nytta för ett aktivt medborgarskap i samhället.

Ett tydligt exempel på hur en respondent konkret uppmuntrade ungdomarna att delta i aktiviteter utanför enheten framkom i svaret av den respondent som i övrigt också hade som mål med sin personliga fostran att få ungdomarna samhällsaktiva. Respondenten uppmuntrade ungdomarna att delta i mediedebatter i tidningar och att skriva inlägg i politiska diskussionsforum på Internet. Därtill arbetade respondenten med att försöka skapa ett klimat där ungdomarna skulle kunna diskutera öppet inom verksamheten på enheten.

En annan respondent använde sig också av diskussion för att befrämja ungdomarnas förutsättningar för samhällsaktivitet. Respondenten i fråga försökte få ungdomarna att närma sig sina egna värden och sig själva genom diskussion i samband med konst, vilket hade resulterat i att ungdomarna blivit mera initiativrika och hade börjat uppskatta andras arbete mera.

Skapandet av förutsättningar för samhällsaktivitet hade också lett till konkreta evenemang. En respondent skrev att ungdomsrådet och ungdomsarbetarna samarbetade, vilket hade resulterat i konserter, resor och teater. Ytterligare en respondent hade fått ungdomarna att delta i olika händelser, men beskrev inte vilket slag av händelser det var fråga om. Därtill hade ungdomar bildat verksamhetsgrupper och föreningar som följt av att en respondent hade uppmuntrat ungdomar till att komma på olika idéer.

En respondent erbjöd ungdomarna möjligheter att påverka och kanaler för ungdomarnas självförverkligande, men det framkom varken vilka former av kanaler det var fråga om eller om påverkandet endast berörde enhetens verksamhet. Respondenten nämnde inte heller några resultat eller eventuella svårigheter som hade förekommit i arbetet med att skapa goda förutsättningar för samhällsaktivitet hos ungdomarna. En annan respondent ansåg sig ha nått fina resultat för samhällsaktiviteten genom att respondenten på alla sätt hade jobbat för detta.

I kapitel 5.2 presenterades resultat som visar att ungdomarnas behov i det finländska samhället borde tas bättre i beaktande, men hur ser det ut för respondenternas del? En fråga i enkäten handlade om i vilken mån respondenterna hade möjlighet att svara på ungdomarnas behov. Största delen av respondenterna tyckte antingen att de tog bra i beaktande behoven eller uppgav på ett konkret sätt hur de tog i beaktande behoven. Två respondenter uttryckte sin yrkesskicklighet på följande sätt:

”Jag har en förmåga att verka på ungdomarnas ’nivå’, men ändå vara auktoritär”

(Ledare, 8)

”Tiden är för knapp, men jag är väldigt närvarande under den tiden jag är tillsammans med ungdomarna”

(5)

De gav båda, genom sina sätt att försöka ta i beaktande behoven, uttryck för att verkligen vilja nå ungdomarna. En annan respondent tyckte att de knappa resurserna för verksamheten gjorde att goda idéer blev oförverkligade. Två andra respondenter tyckte att de endast begränsat kunde svara på ungdomarnas behov. I ett svar på en annan fråga i enkäten framkom att den ena av de här respondenterna inte hade möjlighet möta ungdomarna på individnivå, vilket jag gick in på i kapitel 5.1.

5.3.1 Kompetens genom formell utbildning

En fråga om kompetens genom formell utbildning var formulerad på det viset att den inte behövde gälla enbart formell utbildning för ungdomsarbete. Syftet med den här frågan var att man skulle kunna få reda på vilka kompetenser som är viktiga för ungdomsarbetare i deras yrke. Därför fanns det inte heller någon fråga om vilken formell utbildning respondenterna hade fått sina kompetenser genom.

Det framkom ändå av svaren att en respondent hade kunnat dra nytta av en annan utbildning än de utbildningar för ungdomsarbetet som jag beskrev i kapitel 3.3. En

respondent som enligt sig själv inte hade fått någon kompetens genom formell utbildning kanske uppfattade att frågan berörde enbart formell utbildning för ungdomsarbete. Det samma kanske gällde en annan som lät bli att svara på frågan. Ytterligare en respondent uppgav sig studera och nämnde därför inga formella kompetenser.

Teoretiska kunskaper var mest framträdande i svaren. De mera teoretiska kunskaperna handlade om psykologi, beteendevetenskap, yrkesetik, rehabilitering, terapi arbetarskydd, äventyrsfostran och ungdomsarbetets betydelse i samhället. Mera praktiska färdigheter som nämndes var ledande av specialgrupper, stimulerande verksamhet och olika arbetsmetoder som till exempel konsthandverk, äventyr och learning by doing.

5.3.2 Kompetens genom yrkeserfarenhet

I enkäten frågades det också om för ungdomsarbetet viktiga kompetenser som respondenterna hade fått genom deras nuvarande arbete eller via tidigare arbetserfarenhet. Bland de färdigheter som respondenterna hade fått genom deras nuvarande arbete fanns en stark betoning på sociala färdigheter. Det kunde handla om färdigheter i social växelverkan i allmänhet eller mera specifikt om till exempel färdigheter i att hitta den rätta diskussionskulturen med ungdomarna eller i att förstå sitt eget sätt att bemöta ungdomarna.

Respondenten som betonade sin egen roll i förhållande till ungdomarna hade lärt sig att ledarens roll långt borde vara den samma som andra vuxnas roll i förhållande till ungdomar:

*”Jag har lärt mig att ungdomar långt kräver ett likadant beteende som av vuxna:
uppmuntran, stöd, tröst, uppskattning och möjliggörande av glädjekänslor”*

(5)

En sådan här roll skulle enligt respondenten innebära att uppmuntra, trösta, stöda, visa uppskattning och att försöka få ungdomarna att känna glädje.

Två av respondenterna hade fått kunskaper om socialt ungdomsarbete. Hit hörde också kunskaper specifikt i drogarbete och kunskaper om droger. En respondent hade genom sitt arbete fått kunskap om marginalisering samt om behov av och metoder för att stärka människors sociala identitet. Annan yrkesskicklighet som nämndes bland svaren var kompetens i att kunna förverkliga verksamhet på ett realistiskt sätt, i att tänka självständigt och i att kunna hålla i trådarna. Kompetens för att fungera som ordningsvakt samt kunskap i första hjälp och delaktighet fanns också med bland svaren.

Interaktionsfärdigheter kom inte fram på samma vis bland svaren på frågan om vilken yrkesskicklighet respondenterna hade fått genom tidigare arbetserfarenhet. Här handlade det för två respondenter om kundbetjäning. En annan respondent tog fram gruppleaderskapet trots att det fanns problem i samband med detta

”I mitt nuvarande arbete har erfarenhet av ’gruppleddning’ varit till hjälp. Hur man handlar så att alla får arbetsro, men det känns ändå som om man är i fängelset”

(5)

Respondentens problem var att få arbetsro. Det framkom inte vilka faktorer som inverkade på detta. Möjligen upplever respondenten på samma sätt som en i kapitel 5.1 citerad respondent som på grund av stora grupper ansåg sig tvungen att ropa och inte hade tid att ta i beaktande ungdomarnas individuella behov.

Förutom ledarskapsfärdighet hade också tålmod, snabb reaktionsförmåga, självständigt beslutsfattande, organisationsförmåga samt praktiska kunskaper i matlagning och konsthantverk också varit till nytta för respondenterna i deras nuvarande arbete.

5.4 Ungdomsarbetarna i samspel med andra aktörer

Resultaten visar att det inte finns någon klar modell för hur samarbetet sker inom ungdomsarbetet. På alla enheter fanns det ett samarbete med många aktörer, men

variationen bland enheternas samarbetsparter var stor. Den enda aktör som alla enheter samarbetade med var skolan. Socialväsendet, polisen, kyrkan, bibliotek och föräldrar var på basen av resultaten också vanliga samarbetsparter. Hälsoväsendet, kulturväsendet, idrottsväsendet, Arbetskraftsbyråer, motions- och idrottsföreningar, invandrarorganisationer, handikapporganisationer, medieaktörer och politiska aktörer var mera ovanliga samarbetsaktörer. En enhet samarbetade med alla ovannämnda aktörer, men enheten samarbetade mindre med föreningar. Till ifrågavarande enhets verksamhetsmål hörde också ett mångprofessionellt samarbete.

Ungdomsarbetets samarbete med de olika aktörerna kunde sträcka sig från planering, informering och möten till händelser i form av till exempel projekt, verksamhetsdagar eller klubbverksamhet. Den enda konkreta händelsen som nämndes var sagostunder i samarbete med biblioteket.

Flera respondenter uppgav att deras enhet fungerade enligt en viss modell tillsammans med andra aktörer, men här var det också endast en av respondenterna som mera specifikt beskrev vad samarbetet innebar. Det handlade om att enheten genom nätverksarbete jobbade för fostran:

”Nätverksarbete för att stöda individens uppväxt”

(Ledare, 3)

5.5 Önskvärd yrkesroll för ungdomsarbetarna

I den här delen kommer jag utgående från alla delar av modellen att presentera resultat som uttrycker hurudan respondenterna ville att ungdomsarbetarens yrkesroll skall se ut och vilka faktorer som kan inverka på hur den uppnås. På det här viset försöker jag närma mig ett framtidsperspektiv samtidigt som jag fokuserar på utveckling. För att ge mera tyngd åt svaren på de öppna frågorna använder jag mig på vissa ställen av resultat från en kvantitativ utvärdering om hur ungdomsarbetarens allmänna roll och värdegrund borde vara enligt respondenterna.

Verksamhetsmålen inverkade på hur respondenterna kunde förverkliga sin önskvärda roll. En respondent svarade på en fråga om hur man skulle kunna förbättra verksamheten så att det, utöver det allmänna mål som ledningen hade formulerat, borde finnas mål som gäller också enhetens specifika verksamhet. Samma person tyckte även att likasinnade ungdomsarbetare skulle arbeta på samma enhet.

Ungdomsarbetaren kan enligt respondenternas svar inte uppnå sin önskvärda roll om de ekonomiska resurserna är för knappa. Resultat som jag presenterade i kapitel 5.1 visade hur till exempel gruppstorlek begränsade ungdomsarbetarnas möjligheter att svara på ungdomarnas individuella behov. Det fanns önskemål om bättre löner, flera anställda och flera verksamhetsutrymmen för att bättre uppnå verksamhetsmålen. Mera ekonomiskt stöd från staden eller andra former av finansiering önskades också. Förutom önskemål om ekonomiskt stöd fanns det också önskemål om att få mera allmänt stöd av den högre ledningen och om att ledningen bättre skulle förstå meningen och värdet på ungdomsarbetarens arbete.

Alla respondenter tyckte att det starkt skulle höra till ungdomsarbetarens roll att stöda ungdomarna i att fatta egna beslut och att uppmuntra ungdomarna att uttrycka sina åsikter i verksamheten. En respondent hade förslag på en form av finansiering och på hur den skulle utgå från ungdomars eget beslutsfattande.

”Söka projektfinansiering till verksamheten, som skulle utgå från den ungas egna idéer och förbinda ungdomarna till verksamheten, gärna långsiktigt”

(Ledare, 7)

Av respondentens önskemål framkom hur ungdomsarbetarens roll att skapa delaktighet hos ungdomarna skulle kunna förverkligas i projektform. Det skulle handla om ett projekt där ungdomarna har möjlighet att påverka. Önskan innebar att ungdomarna, när ungdomsarbetarna väl har nått dem, gärna skulle få stanna kvar i verksamheten en längre tid. Flera respondenter tog fram problemet med att nå ungdomar, medan en respondent hade förslag på hur man skulle kunna nå ungdomar. Respondenten uttryckte

sin önskvärda roll gällande den sociala växelverkan inom enhetens verksamhet på följande vis

”Mera virtuellt arbete. Ungdomarna är på nätet. Mera Netari, - Galtsujobb”

(Ledare, 3)

Respondentens svar visar ungdomarnas behov och deras plats på fritiden är centrala för att ungdomsarbetarna skall kunna nå ungdomarna. Enligt respondenten skulle ungdomsarbetarna kunna nå ungdomarna bättre genom virtuellt arbete, eftersom det är på nätet som ungdomarna finns.

I enkäten fanns en fråga som berörde vad respondenterna personligen ville uppnå med ungdomsfostran. Svaren visar att ungdomsarbetarens önskvärda fostrande roll skulle vara att skapa välmående ungdomar och arbeta för att få ungdomar att bli mogna samhällsindivider. På ett mera konkret plan skulle det innebära att ungdomarna kan bilda egna åsikter och blir nyfikna samhällsindivider som förstår skillnad mellan rätt och fel. Ungdomarna skulle få en törst efter kunskap och leva ett liv utan drogproblem. Det skulle också vara fråga om ansvarsfulla ungdomar som värdesätter sina liv, förstår innebörden av regler och orsak-verkan förhållanden samt har mogna grundideologier och färdigutbildar sig.

Målen med fostran stämmer bra överens med respondenternas åsikt om att det för ungdomsarbetaren överlag skulle vara viktigt att stöda ungdomarnas självständighetsprocess, stärka ungdomarnas sociala identitet, befrämja ungdomarnas sunda levnadsvanor och att i sitt arbete visa respekt för livet.

Det var endast en respondent som i sin strävan med fostran av ungdomarna tog fram vikten av att få ungdomarna att bli aktiva samhällsmedlemmar. Samma person jobbade på enheten där delaktighet var ett av verksamhetsmålen. Alla respondenter betonade ändå vikten av delaktighet. De tyckte att det var viktigt för ungdomsarbetaren överlag att uppmuntra och att skapa förutsättningar för ungdomar att vara aktiva i samhället. Därtill

tyckte de också att det var viktigt att ungdomsarbetaren skapar förutsättningar för ungdomarna att uttrycka sina åsikter offentligt.

En strävan i det subjektiva förhållandet mellan ungdomsarbetaren och ungdomarna kom fram endast i ett svar på frågan som gällde ungdomsarbetarnas personliga strävan med ungdomsfostran. Respondentens strävan var här att ungdomarna skulle uppleva en tillit till respondenten i fråga. En annan respondent tog upp en fördel som ungdomsarbetarens tillit till ungdomarna kunde ha i verksamheten. Ungdomarna fick mera frihet att välja vad som intresserade dem efter att respondenten hade fått mera förtroende till dem och visste vad de klarade av.

Att det är viktigt att ungdomsarbetaren tar i beaktande ungdomarnas behov råder det enligt respondenterna ingen tvekan om. En fråga i enkäten handlade om vilka behov ungdomsarbetarna ville svara på. Två av respondenterna hade låtit bli att svara på den här frågan, men i övrigt sammanföll behoven bra med de resultat som jag i kapitel 5.2 presenterade om behov som ungdomarna har i dagens finländska samhälle och på ungdomsgårdarna. Någon betoning på de individuella behoven förekom däremot inte. För att svara på behoven skulle ungdomsarbetarna utgående från svaren i enkäten kunna ha många roller. Ungdomsarbetaren skulle skapa gemenskap bland ungdomarna, hjälpa dem med att finna en lämplig utbildning och erbjuda dem stimulerande fritidssysselsättning som ett alternativ till droger. Ungdomsarbetarna skulle svara på ungdomsarbetarnas behov genom att ge tid, lyssna, inspirera och försöka få ungdomarna att glädjas. Alla respondenterna betonade också det förebyggande arbetet och skapandet av gemenskap och solidaritet när det gällde ungdomsarbetarens önskvärda yrkesroll överlag.

En respondent poängterade vikten av att ungdomarna också lär sig att svara på sina egna behov:

”Viktigare än underhållande av ungdomarna är att ungdomarna själva aktiverar sig för att svara på sina egna behov”

(Ledare, 7)

Att få ungdomarna att aktivera sig var enligt flera respondenter ändå en svår utmaning som kunde innebära att de inte hade möjlighet att förverkliga sin önskvärda roll. Resultaten på en fråga som handlade om hur ungdomsarbetarna tar i beaktande ungdomars synpunkter på i vilken mån och på vilket sätt ungdomarna vill delta i verksamheten visar att svårigheterna kunde ligga i att ungdomarna inte hade något intresse att göra något nytt eller avvikande. Två av respondenterna som tyckte att det ofta var utmanade att aktivera ungdomarna poängterade ändå att man inte kan tvinga ungdomarna. En annan respondent som hade svårt att aktivera ungdomarna tog i beaktande ungdomarnas synpunkter på hur de ville delta i verksamheten genom att erbjuda olika möjligheter för ungdomarna att påverka och förverkliga sig själva.

Det var för alla inte ens möjligt att i en hög grad låta ungdomarna aktivera sig för att svara på sina behov. En respondent ville ge möjlighet att låta ungdomarna välja hur de deltog i verksamheten, men alltför stora grupper ledde till att det i den mån respondenten önskade inte var möjligt att låta ungdomarna göra detta. De stora grupperna gjorde att respondenten var tvungen att följa ett visst mönster i verksamheten.

Alla respondenter ville utveckla sin yrkesskicklighet för att uppnå den önskvärda yrkesrollen. Det här visar svaren på en fråga som handlade om vilka färdigheter och kunskaper som ungdomsarbetarna skulle vilja få för att klara sig bättre i arbetet. De kunskaper som önskades bland respondenterna var kunskaper i kultur, konst, psykologi och sociologi. Kunskaperna i psykologi skulle på basen av svaren kunna leda till att respondenterna känner bättre igen mentala problem och beteendestörningar bland ungdomar och att respondenterna i praktiken bättre förstår hur de skall handla när de möter ungdomar med specialbehov. Bland respondenterna fanns även önskemål om att få kompetens i att använda datorer och i att förbättra nätverksarbete. Datorkunskaperna skulle kunna resultera i bland annat fina reklamer. En respondent ville ha mera idéer på övningar att använda sig av i verksamheten.

Två respondenter tyckte att de kunde få de önskvärda kunskaperna av kolleger. De för det nuvarande arbetet lämpliga kunskaper och färdigheter som de åtta respondenterna i undersökningen hade fått genom formell utbildning, via nuvarande arbete eller genom

tidigare arbetserfarenhet kunde variera mycket mellan respondenterna. Det här kan tyda på att personer som jobbar inom ungdomsarbetet skulle kunna ha mycket att tillföra varandra alternativt att ungdomsarbetare värdesätter olika sorters kunskaper och färdigheter i sin yrkesroll. Flera av de önskvärda kunskaperna som nämndes var ändå sådana som ingen av respondenterna hade nämnt att de hade från tidigare. Det var fråga om kunskaper i att använda datorer och i att förbättra nätverksarbete samt kunskaper om invandrarkulturer. Andra sätt att få önskvärd yrkesskicklighet än via kolleger var enligt respondenterna att delta i kurser, att läsa litteratur, att delta i formell utbildning och att lära sig av kontakter som skapats genom arbetet.

De flesta respondenterna tyckte att ett mångsidigt samarbete med utomstående aktörer borde vara en åtminstone ganska central del av ungdomsarbetarens roll. Till dem som betonade samarbete mest hörde de som arbetade på någon enhet där verksamhetsmålet var samarbete. En respondent betonade att det vore bra med ett mångprofessionellt nätverk som samlas några gånger i året. I det här nätverket skulle det inte finnas någon tystnadsplikt som utgör hinder i informationsbytet mellan aktörerna. En annan respondent upplevde också att en samarbetsaktörs tystnadsplikt utgjorde ett hinder för att respondenten i fråga skulle kunna uppnå ett önskvärt samarbete.

I en fråga i enkäten värderade respondenterna olika samarbetsaktörer och uppgav även vad som borde ingå i samarbetet med de tre viktigaste aktörerna. På basen av svaren var skolan, socialväsendet och föräldrarna ungdomsarbetets tre mest önskvärda samarbetsaktörer. Jag sammanfattar nu respondenternas åsikter om vad det borde ingå i ett samarbete med dessa aktörer.

I ett önskvärt samarbete mellan ungdomsarbetet och skolan skulle det finnas ett öppet och respektfullt informationsbyte som börjar redan i lågstadiet. Informationsbytet skulle gälla bland annat hur man kan få marginaliserade ungdomar att ansluta sig till samhället. Ungdomsarbetaren skulle vara med och ordna verksamhetsdagar, delta i föräldrakvällar och ha en mottagning i skolan. Det skulle också finnas fokus på hur man kan utveckla samarbetet mellan ungdomsarbetet och skolan och på hur det går i ungdomarnas liv samt på hur man kan lösa ungdomarnas problem. Även ett

förebyggande drogarbete skulle ske. Ungdomsarbetet och skolan, inkluderande även studiehandledaren och skolhälsovården, skulle alla ha en stor vilja att samarbeta med varandra.

I ett önskvärt samarbete mellan ungdomsarbetaren och ungdomarnas föräldrar skulle det ske ett respektfullt och förtroendefullt informationsutbyte som berör ungdomarnas aktuella situation. Informationsutbytet skulle ske under träffar och genom telefonsamtal. Ungdomsarbetarna och föräldrarna skulle tillsammans samarbeta för att stöda individens uppväxt. De skulle försöka finna gemensamma linjer för att fostra ungdomarna. Ungdomsarbetarna och föräldrarna skulle bland annat diskutera åtgärder för hur marginaliserade ungdomar skulle kunna anslutas till samhället. I samarbetet mellan ungdomsarbetarna och föräldrarna skulle det ordnas föräldrakvällar och olika former av aktiviteter i vilka föräldrar, ungdomsarbetare och ungdomar skulle delta.

Socialväsendet och ungdomsarbetarna skulle i ett önskvärt samarbete också ha ett öppet, respektfullt och förtroendefullt informationsutbyte. Det skulle inte finnas någon tystnadsplikt som är till hinder för att lösa ungdomarnas problem. Nätverksarbete skulle utföras för att stöda ungdomarna i att till exempel hitta jobb och studieplats. Socialväsendet skulle också ha en viktig funktion när det gäller korrigerande åtgärder som omhändertagande av ungdomar och funderingar kring åtgärder för att marginaliserade ungdomar skall kunna ansluta sig till samhället.

Polisen, idrottsväsendet, kulturväsendet och aktörer som hjälper ungdomar med att hitta jobb och studieplats fanns enligt vissa av respondenterna med bland de tre viktigaste samarbetsaktörerna. Polisen skulle ingå i ett nätverksarbete, medan idrotts- och kulturväsendet skulle samarbeta med ungdomsarbetet för att ordna aktiviteter.

Alla respondenter tyckte att det var åtminstone ganska viktigt att ungdomsarbetarna hjälper ungdomarna med deras personliga problem och reder ut samt kommer fram till lösningar i situationer som berör ungdomarna. Vilka slags problem skall egentligen ungdomsarbetaren försöka reda ut om ungdomsarbetarens roll ser ut som respondenterna vill? I en fråga i enkäten placerade respondenterna olika aktörer (se

bilaga 2: enkät) i viktighetsordning när det handlade om att lösa olika problem som gällde ungdomarna. Alla var överens om det inte hörde till ungdomsarbetsarens uppgift att försöka reda ut fobier eller psykos, men i utredning gällande alla de övriga problemen kunde ungdomsarbetsaren ha någon funktion åtminstone enligt någon respondent. För ungdomsarbetsarens del skulle det på basen av svaren vara viktigast att vara med och reda ut problem som gäller mobbning, arbetslöshet, depression och kris.

Ungdomsarbetsarens viktiga samarbetsparter i ett arbete mot mobbning skulle kunna vara framförallt föräldrar och lärare. Bland respondenterna rådde en oenighet om det var föräldrarna, lärarna eller ungdomsarbetsarna som i första hand skulle reda ut problem som anknyter till mobbning. Också socialarbetare, närvårdare, hälsovårdare, psykologer, familjearbetare och poliser skulle kunna ha en funktion i att reda ut mobbning.

För att försöka minska på arbetslöshet skulle ungdomsarbetsaren kunna samarbeta med framförallt socialarbetare och föräldrar. Det var heller ingen självklarhet vem som i första hand skulle ta hand om arbetslöshet. Det varierade mellan ungdomsarbetsare, socialarbetare, föräldrar och någon aktör på Arbetskraftsbyrån beroende på vilken respondent som hade svarat. Andra aktörer som åtminstone enligt någon av respondenterna skulle kunna vara inblandade i att reda ut arbetslöshet är familjearbetare, socialhandledare, rehabiliteringshandledare och lärare.

Det skulle höra mera till psykologers, läkares och föräldrars än till ungdomsarbetsarens uppgift att försöka reda ut ungdomars depression. Ungdomsarbetsaren skulle ändå kunna behövas i ett samarbete med dem för att reda ut depression. Andra tänkbara aktörer för att reda ut ungdomars depression var sjukskötare, verksamhetsterapeuter, familjearbetare, lärare, socialarbetare, rehabiliteringshandledare och hälsovårdare.

För att lösa ungdomars kriser skulle alla aktörer som fanns uppräknade i frågan om vem som skulle reda ut ungdomarnas problem kunna vara inblandade, men främst skulle det höra till föräldrars, ungdomsarbetsares, psykologers och verksamhetsterapeuters uppgift att ingripa för att försöka reda ut problem som ansluter sig till ungdomars kriser.

En respondent tyckte att ungdomsarbetarens roll var att förebygga och stöda ungdomarna, även om alla de problem som nämndes kunde beröra ungdomsarbetaren. Enligt respondenten skulle det förebyggande arbetet ändå kunna vara till nytta för att lösa problem

”Genom ungdomsarbetet kan man fostra den ungas självkänsla och uppskattning och då underlättas problemlösandet”

(Ledare, 7)

Respondenten tyckte att det skulle bli lättare att lösa problem i och med att ungdomsarbetaren genom fostran får ungdomarna att tro mera på sig själva och berätta om sina problem. Enligt en annan respondent gick det inte att klart säga vilka problem som hörde till ungdomsarbetarens uppgift. Ungdomsarbetarens roll kunde enligt respondenten bero på ungdomsarbetarens yrkesskicklighet och utbildning. En ungdomsarbetare kunde till exempel ha mera förmåga än en annan att hjälpa när en ungdom har anorexi eller är i kris.

Enligt en respondent kunde också föräldrarnas ansvar variera beroende på vad föräldrarna förmådde. Respondenten menade att föräldrarna i första hand skulle ha ansvar för ungdomarnas mående och att man borde försöka stöda föräldrarna i att ta ansvar. Om föräldrarna inte förmådde var det myndigheter och tjänster i samhället som skulle ingripa. För att finna sin egen roll och för att lösa problem var det enligt en respondent viktigt för såväl föräldrar som för vuxna överlag i samhället att ta reda på vem som kan hjälpa om man inte själv har redskap för det:

”Om man inte själv kan hjälpa, måste man reda ut VEM som kan”

(Ledare, 4)

6 AVSLUTANDE DISKUSSION

Jag avslutar mitt examensarbete genom att diskutera om såväl undersökningens resultat som metoder. I den här delen av examensarbetet ger jag också förslag på fortsatt forskning.

6.1 Metoderna i undersökningen

I undersökningen skickades det ut en omfattande enkät åt 133 ungdomsarbetare i Åbo och 3 ungdomsarbetare i Pargas. Att använda enkäten som metod var motiverat med tanke på att målpopulationen var stor. Det hade kanske såväl i enkäten som i ansökan om undersökningstillståndet varit bra om jag hade definierat undersökningens målpopulation närmare. Eftersom begreppet ungdom kan definieras väldigt olika kanske flera som fick enkäten inte definierade sig som ungdomsarbetare och därmed valde att inte svara på enkäten. Den omfattande enkäten kanske inverkar på vilka sorters människor som svarade på enkäten. De som svarade kanske hade funderat mera på sin roll som ungdomsarbetare jämfört med målpopulationen överlag.

Det är också en definitions- och tolkningsfråga huruvida de respondenter som deltog i undersökningen egentligen arbetade inom det öppna ungdomsarbetet. Enligt Cederlöf (1998:58) skulle det öppna ungdomsarbetet vara i huvudsak förebyggande, serviceinriktat och kompletterande. Största delen av respondenterna i undersökningen uppgav att de arbetade med marginaliserade ungdomar. Förebyggande arbetsmetoder kom ändå fram i många svar. Kopplingen till fritid verkade också förekomma bland arbetet på alla enheter.

Jag försökte vid enkätkonstruktionen gå in på djupet i ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag. Frågorna i enkäten berörde respondenternas yrkesskicklighet och deras värdegrund från flera olika synvinklar. På det här viset tror jag min chans att hitta eventuella motstridigheter i respondenternas svar ökade, vilket jag tror att i sin tur gav mig en ganska bra möjlighet att se om respondenternas svar verkligen speglade deras åsikter. Jag fann inga klara motstridigheter i svaren.

Innan och under enkätkonstruktionen fördjupade jag mig i ungdomsarbetets ramar genom litteraturstudier, vilket jag tror att hade en positiv inverkan på undersökningens validitet. Många av enkätens frågor var relevanta för att beskriva ungdomsarbetarens roll, vilket i sig också var relevant för delarna i den modell jag skapade. Jag tror att det skulle ha kunnat finnas ganska hög relevans också i vissa andra frågor i enkäten om respondenterna hade svarat mera omfattande på dem. Det här visar hur omfattande modellen är. Förmodligen ställde jag mindre ledande frågor i och med att jag vid enkätkonstruktionen inte hade skapat min modell, men samtidigt gav svaren jag fick också ganska mycket utrymme för mina egna reflektioner. I kapitel 6.2 tar jag upp mycket av mina egna reflektioner. En muntlig intervju med respondenterna efter att de hade fyllt i enkäterna hade kanske fungerat som ett bra komplement för att kunna fråga mera rakt ut hur respondenterna arbetar för att finna sin roll.

Att jag försökte göra frågorna mera konkreta än de var i pilotundersökningen kan enligt min mening ha haft en väldigt positiv inverkan på undersökningens reliabilitet. Vid enkätkonstruktionen lade jag stor vikt vid att de svenska och finska versionerna av enkäten innehållsmässigt skulle motsvara varandra. Jag gav också respondenter möjlighet att svara på enkäten antingen på svenska eller på finska. Enkätsvaren utgick endast från ungdomsarbetarnas synvinkel. För att kunna tillämpa modellen ännu bättre kunde det ha varit bra att intervjua såväl ansvariga för utbildningsprogram som ungdomar.

Om respondenterna läser igenom det här examensarbetet kanske de kommer på mera att nämna om sin yrkesmässiga vardag, vilket antagligen skulle ha en inverkan på hur de vid ett upprepat tillfälle skulle svara på enkäten. Jag tror också att ordningen i vilken enkätens frågor ställdes inverkade på hur respondenterna svarade i den här enkätundersökningen. I slutet av enkäten hade jag en lista där respondenterna skulle värdera många olika roller som en ungdomsarbetare eventuellt kunde ha. Om respondenterna hade sett listan innan de svarade på de övriga frågorna kanske de hade kommit på flera arbetssätt de använde sig av. Det här kanske skulle ha lett till att respondenterna hade svarat på frågorna på ett annat vis.

Mina resultat lämpade sig bra för att kunna gå in på djupet i ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag, men resultaten kan inte generaliseras. Ungdomsarbetarnas roll som jag har beskrivit kan inte anses omfatta ungdomsarbetarens roll överlag, eftersom respondenterna i undersökningen var få. Jag hade kanske fått mera svar om förmännen personligen hade delat ut enkäterna till respondenterna redan första gången. Det hade kanske också varit bra om alla ungdomsarbetare hade fått enkäterna till sin arbetsenhet, eftersom de fick svara på enkäten under arbetstid. Även den tidpunkt enkäterna delades ut kan troligen ha haft en negativ inverkan på svarsprocenten. Många ungdomsarbetare skulle snart på semester och vissa ungdomsarbeteares anställning kanske skulle ta slut till sommaren. Jag tror att det är större risk att ungdomsarbetare som inte kommer att fortsätta med sitt arbete låter bli att svara på en sådan här undersökning. Jag befarar också att den omfattande enkäten inverkar på svarsprocenten ganska mycket i en negativ riktning.

6.2 Slutsatser och tillämpningar av resultaten

Syftet med mitt examensarbete var att försöka få svar på hur ungdomsarbetaren kan finna sin roll. För att uppnå syftet skapade jag på basen av litteraturstudier en teoretisk modell som berör ungdomsarbetarens roll. Modellen består av följande fem delar: ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser, ungdomars behov, utbildning för ungdomsarbete, ungdomsarbetarens yrkeskickslystnad och intresse samt samarbete och nätverksarbete. Jag har på också basen av resultaten från enkätundersökningen som utfördes inom projektet ”Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotylähtöisesti Turussa ja Paraisilla” funnit stöd för att alla dessa fem delar är viktiga för att ungdomsarbetaren skall kunna finna sin roll. Därtill har jag funnit att motsättningar mellan olika delar av modellen kan leda till hinder för ungdomsarbetaren att uppnå sin önskvärda roll. Resultaten baserar sig på enkätsvar från två ungdomsarbetare i Pargas och sex ungdomsarbetare i Åbo.

Jag kommer i det följande att sammanfatta centrala resultat som stöder modellens relevans för att finna ungdomsarbetarens roll. I mina egna reflektioner anknyter jag också till den teoretiska delen i arbetet. Efter att jag har presenterat de centrala resultaten och reflekterat kring dem beskriver jag hur ungdomsarbetare på ett konkret sätt kan använda sig av modellen.

Målen inom ungdomsarbete styr hur ungdomsarbetaren jobbar (Leino 2002:9). Därmed utgör målen en central del för att finna ungdomsarbetarens roll. I resultaten har jag funnit stöd för att såväl allmänna mål för ungdomsarbete som enheters verksamhetsmål skulle vara viktiga för ungdomsarbetaren i sin yrkesroll.

I verksamhetsmålen för respondenternas enheter betonades framförallt skapande av ett välmående bland ungdomarna genom att erbjuda dem någon form av sysselsättning. En förebyggande innebörd fanns med i alla enheternas verksamhetsmål. Den förebyggande innebörden fick också stöd av hur respondenterna utförde och ville utföra sitt arbete. Vikten av förebyggande åtgärder som till exempel fritidssysselsättning för ungdomar, stödjande av ungdomars sociala färdigheter och hjälp med att finna ungdomarnas grundläggande plats när det gäller till exempel utbildning, identitet och arbete kom fram bland respondenternas svar. Vid en jämförelse med allmänna mål för ungdomsarbetet ser jag att de här alla åtgärderna sammanfaller bra även med de förebyggande åtgärderna som betonas i regeringens politikprogram ”Politikprogrammet för barns, ungas och familjers välfärd”. Enligt politikprogrammet skall ungdomsarbetet samarbeta förebyggande tillsammans med skolan, arbetsförvaltningen och social- och hälsoväsendet. (Regeringens politikprogram 2007:8-10,12.) Såväl skolan som socialväsendet fanns med bland de samarbetsparter som respondenterna tyckte att var viktigast för ungdomsarbetet.

Alla enheters verksamhetsmål gav, åtminstone på basen av hur respondenterna hade definierat dem, i teorin utrymme för de anställda att förverkliga verksamhet på många olika sätt. Det går till exempel att förverkliga en meningsfull sysselsättning för ungdomar på många olika sätt. Respondenterna kunde kanske med andra ord utgående från sitt eget intresse ganska fritt formulera hur de skulle försöka fostra ungdomarna.

Det som ungdomsarbetarna ville uppnå med sin personliga fostran av ungdomarna var också definierat mycket mera specifikt jämfört med enhetens verksamhetsmål. På ett allmänt plan innebar respondenternas strävan med fostran att skapa ett välmående bland ungdomarna och att få dem att bli mogna samhällsindivider. Specifikt kunde det handla om att ungdomarna till exempel skulle färdigutbilda sig, lära sig att förstå innebörden av regler och inte få problem med droger. Leder ett fritt utrymme för fostran i sin tur till att ungdomsarbetare inom samma enhet i vissa fall kanske fostrar ungdomar på väldigt olika sätt? Vilken inverkan har detta i så fall på ungdomarnas välmående och beteende? Den konkreta tillämpningen av modellen som jag presenterar i slutet av det här kapitlet kan kanske vara till hjälp för att försöka få svar på sådana här frågor.

Respondenterna i den här undersökningen hade i alla fall en ganska gemensam linje med varandra både gällande vad som betonades inom fostran och hur fostran förverkligades. Den gemensamma linjen kan delvis bero på att även allmänt omfattande mål för ungdomsarbetet som till exempel ungdomslagen (72/2006) kanske inverkade på hur respondenterna utförde sin verksamhet. Alla respondenter tyckte att det för ungdomsarbetaren överlag skulle vara viktigt att stöda ungdomarnas självständighetsprocess, stärka ungdomarnas sociala identitet, befrämja ungdomarnas sunda levnadsvanor och i sitt arbete visa respekt för livet. Alla respondenterna betonade också det förebyggande arbetet och skapandet av gemenskap och solidaritet när det gällde ungdomsarbetarens önskvärda yrkesroll. Allt detta är sådant som stämmer bra överens med målen i ungdomslagen.

En respondent önskade att verksamhetsmålen förutom mål formulerade av kommunen också skulle bestå av mål formulerade av sådana som jobbar på enheten där verksamheten sker. Respondenten önskade även att likasinnade skulle arbeta på samma enhet. Det här kan tyda på att respondenten ville ha konkreta mål, men även ville ha möjlighet att förverkliga sitt eget intresse för att finna sin roll. Respondenten kanske ville finna en gemensam modell att jobba för tillsammans med de andra ungdomsarbetarna inom enheten. En sådan här modell är enligt min mening bra för att ungdomsarbetarna skall få en klarare bild av sin roll i en sådan verksamhet där verksamhetsmålen kan förverkligas på många olika sätt.

I svaren kommer det inte alltid tydligt fram vad som styr respondenternas roll. Jag skall klargöra med två exempel där jag ser att det kan vara både ungdomsarbetarens intresse och enhetens verksamhetsmål som styrde rollen. Det var endast en respondent som hade som mål med sin personliga fostran att ungdomarna skulle bli samhällsaktiva. Den här respondenten arbetade också på den enda enheten där delaktighet fanns formulerat i verksamhetsmålet. På basen av resultaten går det inte att säga om det var verksamhetsmålet eller respondentens intresse som styrde strävan med den personliga fostran. Det andra exemplet utgörs av en respondent, vars enhet samarbetade med väldigt många aktörer. Till verksamhetsmålet för respondentens enhet hörde ett mångprofessionellt samarbete. Därtill betonade respondenten också samarbete starkt i ungdomsarbetarens önskvärda yrkesroll. Hade respondenterna i de ifrågavarande exemplen kanske sökt sig till sitt arbete just för att delaktighet och mångprofessionellt samarbete ingick i verksamhetsmålet? I teoridelen fanns exempel på hur den politiska betoningen i ungdomsarbetet hade lett till att många politiker började arbeta inom ungdomsarbetet. (Taisto Kärkinen & Olli Saarela 1997 ref. Telemäki 1999:45.)

I kapitel 3.1 i teoridelen redogjorde jag för hur ekonomiska resurser hade förändrat ungdomsarbetarens roll. Reseersättningar hade möjliggjort ett mera internationellt arbete bland ungdomsarbetarna på 1970-talet (Aaltonen K. 2007:17). Bland respondenterna i den här undersökningen fanns det önskemål om högre löner, flera anställda, flera verksamhetsutrymmen, mera stöd från staden och andra former av finansiering. Resultaten visade att det fanns olika motsättningar mellan ekonomiska resurser och andra delar av modellen. Dessa motsättningar kunde utgöra hinder för respondenter att uppnå sin önskvärda roll, vilket jag nu kommer att gå närmare in på.

Begränsade ekonomiska resurser kunde leda till att det anställdes för få ungdomsarbetare. Personalbristen i sin tur kunde leda till att ungdomsarbetarna inte hade möjlighet att möta ungdomarna på individnivå. Ekonomiska resurser kunde också leda till att goda idéer blev oförverkligade och att ungdomarnas behov inte kunde besvaras. Alla undersökningens respondenter betonade vikten av att ungdomsarbetarna tar i beaktande ungdomarnas behov, vilket även stöder att ungdomarnas behov utgör en

central del av modellen för att ungdomsarbetaren skall kunna finna sin yrkesroll. Bland behoven på ungdomsgårdarna poängterades dessutom de individuella behoven ganska mycket. Hur kan ungdomsarbetaren med tanke på att något av det mest centrala i verksamheten kanske är att ta i beaktande ungdomarnas behov finna sin roll i och med de ekonomiska begränsningar som förekom?

På en enhet var de anställda tvungna att arbeta för mycket för att uppnå verksamhetsmålen i en sådan grad de själva ville. De ville att arbetet skulle vara av god kvalitet. Anledningen till att de behövde arbeta för mycket var att det inte fanns ekonomiska resurser att anställa tillräckligt mycket personal. I en sådan här situation sker som jag ser det antingen ett medvetet eller omedvetet val bland de anställda. De anställda väljer om det är viktigare att satsa på att uppnå verksamhetsmålen eller att satsa på sin egen tid utanför arbetet. Sådana här situationer kanske kan leda till att ungdomsarbetarna har svårt att finna sin roll och kanske också upplever ett missnöje.

Det fanns också en motsättning mellan ekonomiska resurser och samarbete. Ett bättre samarbete hade kunnat ske om det hade funnits mera resurser. I resultaten beskrevs också en motsättning mellan delen av modellen som berörde samarbete och delen som berörde ungdomsarbetarens intresse. Det handlade om att en respondent inte hade möjlighet till ett öppet samarbete på grund av den tystnadsplikt samarbetsparten hade. En sådan här motsättning ledde till att respondenten inte kunde uppnå sin önskvärda yrkesroll. Jag finner att en sådan här motsättning kan leda till problem när det gäller att lösa ungdomars problem och ser att en respondents förslag om mångprofessionellt nätverk där aktörerna kan prata öppet vore en god idé. Vem skulle ingå i detta nätverk? Har till exempel ungdoms- och fritidsinstruktörer en annan roll i samarbete än samhällspedagoger?

I teoridelen kom det fram att fritidsinstruktörerna skall kunna samarbeta med skolor och föräldrar, medan specialhandledare och samhällspedagoger med högre YH-examen skall kunna arbeta i mångprofessionella arbetsgrupper. Skall ungdomsarbetarens utbildning inverka på hur samarbetet sker ute på fältet? I så fall kanske man också kunde tänka sig att samhällspedagoger med högre YH-examen som har kunskap i

samhällsutveckling skall vara mera inblandade i ett samarbete med bygnads- och stadsplaneringsbyråer än vad ungdoms- och fritidsinstruktörer skall vara. (Juote & Anttila 2007:12, Humanistinen ammattikorkeakoulu 2006-2007, Mäkelä 2006:16.)

Cederlöf (45, 294) betonar åtminstone utbildningarnas roll i att ta i beaktande ungdomsarbetets mål som i sin tur styr ungdomsarbetarens roll ute på fältet genom att ungdomsarbetare använder sig av kompetenser som de har fått genom utbildning. Ger utbildningar också riktlinjer för vilka problem som hör till ungdomsarbetarens roll? Av många problem hörde arbetslöshet, mobbning, depression och kris till de problem som ungdomsarbetaren på basen av respondenternas svar skulle ha den största rollen i att hjälpa. En respondent ansåg att utbildningen som ungdomsarbetaren har skulle styra vilka problem olika ungdomsarbetare skulle ingripa i och försöka reda ut. Den här åsikten ger även stöd för att utbildning för ungdomsarbete är en viktig del i modellen.

Såväl i teoridelen som bland resultaten från undersökningen betonades att det är viktigt att sådana som inte kan lösa ungdomars problem vet vem de skall vända sig till för att ungdomarna skall få hjälp (se Vehviläinen 2002:25-26). Det här leder mig till att fundera hur ett samarbete för att lösa ungdomars problem skulle kunna fungera effektivt på ett både praktiskt och mera personligt plan. Att det ute på fältet kan råda oenigheter om vad olika examenstitlar egentligen innebär förenklar inte situationen (Päivänsalo 2002:51). Ofta kanske aktörer ute på fältet endast bildar en uppfattning om vad som hör till ungdomsarbetarens roll överlag. Om man därtill tar i beaktande att ungdomsarbetarens intresse skulle kunna styra rollen komplicerar det situationen ytterligare. Här vore det med andra ord, för att ett fungerande samarbete när det gäller att reda ut ungdomarnas problem skall ske, viktigt att veta dels vad ungdomsarbetarens utbildning har gett för redskap åt ungdomsarbetaren och dels vad ungdomsarbetaren själv vill och klarar av att hjälpa med. Efter det här kan ungdomsarbetaren också fråga sig om det finns motsättningar mellan den egna önskvärda rollen och andras förväntade roll. Den konkreta tillämpningen av modellen, vilken jag presenterar i slutet av det här kapitlet kan vara till hjälp för detta.

Alla respondenter ville få bättre yrkeskicklighet för att kunna uppnå sin önskvärda yrkesroll. Det framkom ur respondenternas svar att kolleger kunde ha en roll i detta. Med tanke på detta kunde det inom enheten även vara bra för ungdomsarbetarna att veta vilka slags kunskaper och färdigheter deras kolleger har. Resultaten visade också att kunskaperna och färdigheterna som respondenterna i den här undersökningen hade kunde variera mycket respondenterna emellan.

Salasuo (2007:51, 62, 111, 141) tar fram ungdomsarbetarens utmaning att finna sin roll i ungdomsarbetet i ett aktuellt samhälle. Idag gäller det till exempel att finna sin roll där det mångkulturella är en tyngdpunkt i och med ungdomslagen. Också Internets framväxt innebär nya utmaningar för ungdomsarbetarna enligt Salasuo. Datorkunskaper och kunskaper om invandrarkulturer fanns också med bland sådana kunskaper som respondenter ville ha för att klara av sitt arbete bättre. En respondent poängterade också att det borde finnas mera ungdomsarbete på Internet, eftersom det är där ungdomarna finns. Detta stöder att så väl ungdomsarbetarens yrkeskicklighet som ungdomarnas behov är centrala när ungdomsarbetaren försöker finna sin roll i ett föränderligt samhälle.

Samarbete kan vara till nytta för ungdomsarbetare genom att det ger idéer för hur den egna verksamheten kan byggas upp och vilka mål det kan finnas i verksamheten (Vehviläinen 2002:50-51). Hur skall ungdomsarbetarna kunna dra nytta av detta om det inte har möjlighet att vara med och formulera målen på enheterna och om de som formulerar målen kanske inte på ett konkret plan deltar i samarbetet? Resultaten visade att det i flera fall var andra än ungdomsarbetarna på enheterna som formulerade verksamhetsmålen. Bland enheterna förekom palavrer och möten för uppföljandet av verksamhetsmålen, men det framkom inte vilka aktörer som var inblandade. På några enheter följde man också enbart genom kvantitativa metoder upp verksamhetsmålen, vilket tyder på att ungdomsarbetarna och de som formulerar målen kanske inte samspelar mycket för att följa uppnående av verksamhetsmålen. För att ungdomsarbetaren skall finna sin roll och kunna inverka på verksamhetsmålen kanske regelbundna palavrer och möten med dem som bestämmer målen borde finnas. Ungdomsarbetarna skulle också kunna vara med och bestämma och konkret se vad

verksamhetsmålen grundar sig på. På det här viset kanske de också har lättare att veta hurudana metoder de skall använda sig av för att uppnå verksamhetsmålen. Samtidigt skulle de som beslutar kanske bättre förstå hur arbetet ute på fältet ser ut. Cederlöf (1999:77) betonar hur viktigt det är att forskaren skall få ett praktiskt och ett teoretiskt perspektiv. Enligt min mening finns det stor risk för att klyftan mellan det praktiska och teoretiska inom ungdomsarbetet blir stor om de personer som formulerar målen inte få en konkret bild av hur ungdomsarbetsarnas vardag ser ut.

För att ungdomsarbetsarna skall kunna finna sin roll tror jag att den modell som jag har skapat i det här examensarbetet kan vara ett användbart redskap på ett konkret plan. I det följande beskriver jag riktlinjer för hur ungdomsarbetsarna kan gå till väga för att använda sig av modellen på ett praktiskt plan. Ungdomsarbetsarna kopierar upp modellen (Bilaga 5: Modell för att finna ungdomsarbetsarens roll) som en förstora version på ett papper för varje ungdomsarbetsare. Sedan fyller ungdomsarbetsarna i modellens alla delar ungefär i den stilen som jag gjorde när jag presenterade resultaten i det här examensarbetet. Om ungdomsarbetsarna vill och har möjlighet kan de försöka dra nytta av resultaten i det här examensarbetet. Genom att ungdomsarbetsarna läser resultaten kanske de börjar reflektera över sitt arbete och får en klarare bild över hur de vill arbeta på sin enhet. De kanske också bättre ser eventuella motsättningar som borde lösas.

Alla respondenter tyckte att det starkt skulle höra till ungdomsarbetsarens roll att stöda ungdomarna i att fatta egna beslut och att uppmuntra ungdomarna att uttrycka sina åsikter i verksamheten. Delaktighet betonas dessutom i ungdomslagen (72/2006) och i budgetförslaget för år 2009. Modellen som jag har skapat kan fungera som ett hjälpmedel för att göra ungdomarnas röst hörd. Ungdomarna är med och fyller i modellen genom att de ur deras egen synvinkel berättar om deras behov och genom att de också är med och utvärderar verksamhetsmålen. Genom att ungdomarna är med och även konkret ser att deras åsikter kommer ner på papper kan ungdomarna kanske på ett annat vis än enbart genom diskussion känna att de är med och påverkar.

Ungdomsarbetaren ser därefter om ungdomarnas syn på sina behov och ungdomsarbetarnas syn på ungdomarnas behov skiljer sig åt. Ungdomsarbetarna försöker på det här viset se om det finns motsättningar mellan sina egna och ungdomarnas åsikter. Om det finns motsättning inom eller mellan olika delar av modellen är det viktigt att ungdomsarbetarna och ungdomarna tillsammans försöker komma fram till ett gemensamt mål och konkreta förslag på hur dessa motsättningar skulle kunna lösas. Det här kan också bidra till en gemenskapskänsla som är viktig enligt ungdomslagen (72/2006).

Ungdomsarbetarna ser om det finns några andra motsättningar i modellen och funderar på hur de i så fall skulle kunna lösas. Sedan jämför ungdomsarbetarna på samma enhet sina modeller med varandra för att se om det finns några motsättningar också mellan varandras modeller. Om de finns motsättningar är det viktigt att man försöker lösa dem. Detta sker eventuellt med utomstående hjälp.

Ungdomsarbetarna diskuterar också utgående från modellerna hurdana roller de skall ha i verksamheten. Ungdomsarbetarna kanske blir mera medvetna om sina kollegers arbetssätt. De kanske också på ett annat sätt än tidigare ser om kolleger kan dela med sig någon viktig kunskap eller lära dem någon färdighet.

Efter att alla ungdomsarbetare har fyllt i sina egna modeller fyller ungdomsarbetarna slutligen i en modell på basen av alla ungdomsarbeters ifyllda modeller. Den här sammanfattningen samt ungdomsarbetarnas egna modeller fungerar som ett underlag för ungdomsarbetare när de till exempel diskuterar med aktörer som beslutar om verksamhetsmålen på enheten. Den fungerar också som underlag för diskussion med olika samarbetsparter. Den kan också fungera som ett underlag för att fundera på frågor som rör fostran och ungdomars välfärd. Ulvinen (2005:1) tror att man i framtiden mera medvetet funderar på vem som fostrar ungdomar och vad fostran leder till.

Här är ett förslag på vad som kan ingå i delarna som ungdomsarbetarna fyller i:

- 1) Ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser

- Enhetens verksamhetsmål (vilka de är, vad de grundar sig på, hur uppnåendet uppföljs)
- Övriga mål för ungdomsarbete som styr ungdomsarbetarens arbete
- Ekonomiska resursernas begränsningar och möjligheter i verksamheten

2) Ungdomars behov

- Ungdomarnas behov ur ungdomsarbetarens synvinkel
- Ungdomarnas behov ur ungdomarnas synvinkel
- Ungdomarnas behov ur beslutsfattarens synvinkel

3) Utbildning för ungdomsarbete

- Ungdomsarbetarens utbildning
- Utbildningens inverkan på ungdomsarbetarens arbete på fältet

4) Ungdomsarbetarens intresse och yrkesskicklighet

- Ungdomsarbetarens intresse (verksamhet, metoder, värdegrund)
- Möjligheter och hinder för ungdomsarbetaren att förverkliga sitt intresse
- Ungdomsarbetarens nuvarande och önskvärda yrkesskicklighet

5) Samarbete och nätverksarbete

- Samarbetets och nätverksarbetets nuvarande innehåll och funktion
- Samarbetets och nätverksarbetets önskvärda innehåll och funktion

6.3 Fortsatt forskning

Med den här undersökningen anser jag att jag åtminstone till en liten del har fyllt den lucka som finns gällande den finländska forskningen om ungdomsarbetarens yrkesmässiga vardag. Jag kommer att presentera resultaten för Åbo center för barn- och ungdomsforskning. Förhoppningsvis kan aktörer där få nya idéer till forskning som berör ungdomsarbete. Mitt förslag till fortsatt forskning handlar om att olika enheter inom ramen för en utvärderingsundersökning skulle använda sig av modellen på ett

liknande sätt som jag beskrev i förra kapitlet. För att verkligen se något resultat kanske tillämpningen av modellen behöver ske under en ganska lång tid. Undersökningen kunde eventuellt bestå av flera utvärderingar. För att få bättre klarhet i vad olika titlar innebär på fältet vore det också viktigt att i undersökningen klargöra vad de olika ungdomsarbetarna har för utbildning.

Fungerar modellen i praktiken? Blir ungdomsarbetarens roll klarare? Är modellen till hjälp för att hitta motsättningar som behöver lösas? Det här är sådana frågor jag ser att en sådan här undersökning kunde ge svar på. En sådan här utvärderingsundersökning kunde troligen vara till nytta för åtminstone ungdomsarbetare i deras arbete, för ungdomsarbetarnas samarbetsaktörer samt för personer som vill utveckla innehållet i utbildningar för ungdomsarbete eller i ungdomspolitiska handlingsprogram.

KÄLLFÖRTECKNING

- Aaltonen, Kimmo (red.) 2007. *Nuorisolakiopas*. Helsinki: Tietosanoma.
- Aaltonen, Kimmo 2007. Nuorisolaki (2006). I: *Nuorisolakiopas: 22-26*. Helsinki: Tietosanoma.
- Aaltonen, Marjo, Ojanen, Tuija, Vilhunen, Riitta & Vilén Marika 2007. *Ungdomstiden*. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.
- Anttonen, Erja 2006. Kever 3/2006. Hämtad: 27.10.2008. Tillgänglig: <http://www.piramk.fi/kever/kever.nsf/6f20c22b03be2d6cc2256b4c004a0b2f/BBA5A0A60EFA7777C22571E800604DC4>
- Askonen, Ebba 2004. Muisteluksia Oulun kaupungin ensimmäisen nuorisosihteerin alkutaipaleelta / Minnesbilder från min tid som den första ungdomssekreteraren i Uleåborgs stad. I: Heikkinen, Minna (red.) 2004. *Nuorisotyön vuosikymmenet. sakit, lössit, jengit ja nappula: 38-53*. Turku: Turun maakuntamuseo.
- Cederlöf, Petri 1998. *Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Perustietoja, poimintoja ja haarukkapaloja nuorisotyöstä sekä sen asemasta suomalaisessa yhteiskunnassa*. Helsinki: Nuorisoasiain neuvottelukunta.
- Cederlöf, Petri 1999. Merkityksestä laatuun. Haasteena nuorisotyön tutkimus. I: Paakkunainen, Kari (red.) 1999. *Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulovastuusta dynaamiseen nuorisotoimintaan: 77-111*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Cederlöf, Petri 2004. *Nuorisotyö ja sen haasteet pienissä kunnissa*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto
- Cederlöf, Petri 2007. *Nuorisotoimet rakennemuutoksen kynnyksellä. Selvitys kunnallisen nuorisotyön asemasta ja haasteista kunta- ja palvelurakenteen uudistuksessa, sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyöstä*. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Ejlerthsson, Göran 2005. *Enkäten i praktiken: En handbok i enkätmetodik*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Heikkinen, Minna (red.) 2004. *Nuorisotyön vuosikymmenet. sakit, lössit, jengit ja nappulat*. Turku: Turun maakuntamuseo.
- Helve, Helena (red.) 1998. *Nuoruudesta! Nuorisotutkimusseuran kymmenvuotisjuhlakirja*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura
- Helve, Helena 2007. Arvojen muutos nuorisokasvatuksen haasteena I: Hoikkala,

- Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 276-312. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 2002. *Tutki ja kirjoita*. 8 uppl. Helsinki: Tammi.
- Hirvonen, Elna 2004. Nuorisonohjaajakoulutuksesta maisterituotantoon/Från ungdomsledarutbildning till produktion av magistrar i ungdomsledarskap. I: Heikkinen, Minna (red.) 2004. *Nuorisotyön vuosikymmenet. Sakit, lössit, jengit ja nappulat*: 54-65. Turku: Turun maakuntamuseo.
- Holme, Idag Magne & Solvang 1997. Bernt Krohn. *Forskningsmetodik: Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Hämäläinen, Juha 2007a. Nuorisokasvatuksen teoria sosiaalipedagogisessa kehyksessä. I: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (red.) 2007. *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*: 169-200. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Hämäläinen, Juha 2007b. Jälkisanat: Nuorisokasvatuksen teoria ja käytäntö. I: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (red.) 2007. *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*: 351-357. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Hoikkala, Tommi (red.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Honkasalo, Veronika & Souto, Anne-Mari 2007. Monikulttuurinen nuorisotyö. I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 115-138. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Hoisiaisluoma, Aatto & Laurila, Matti (red.) 1987. *Opetusjaostot opintoväylänä. 60 vuotta yhteiskunnallista koulutusta Kansalaiskorkeakoulusta Tampereen yliopistoon. 1925-1985*. 2 uppl. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Humanistinen ammattikorkeakoulu 2006-2007. Tavoittele korkeammalle – suorita yhteisöpedagogin (ylempi AMK) tutkinto. Hämtad 11.11.2008. Tillgänglig: http://www.humak.edu/koulutustarjonta/ylemmat_amk-tutkinnot/jarjesto-ja-nuorisoty.html
- Isaksson, Ann-Sofi. Kulturchef, Pargas stad. E-postmeddelande, 1.4.2008.
- Juote, Atso & Anttila, Markus 2007. *Nuoriso- ja vapaa-ajanohjauksen perustutkinnon osaamistarpeiden ennakointi vuosille 2015-2020*. Helsinki: Opetushallitus
- Jykelä, Ritva, chef för Åbo ungdomscentral, e-postmeddelande. 22.4.2008.
- Kiilakoski, Tomi & Nieminen, Juha 2007. *Pedagogiikka – nuorisotyön pedagogiikat ja*

uudet haasteet. I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 185-188. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Kuure, Tapio (red.) 2001. *Aikuistumisen pullonkaulat*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Kuure, Tapio 2001. Nuorten syrjäytymistä kuvaavia mittareita. I: Kuure, Tapio (red.) 2001. *Aikuistumisen pullonkaulat*: 39-49. Helsinki: Nuorisotutkimusseura.

Laki kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtioneuvoston päätöksestä 117/1972

Lag om ungdomsarbete 235/1995. Finlex. Hämtad 22.8.2008. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1995/19950235>

Leino, Kirsi 2002 *Nuorisotyön ammattilaiset. Diskurssianalyysi nuorisotyöntekijyyden rakentumisesta Nuorisotyö-lehdessä*. Tampere: Tampereen yliopisto.

Lähteenmaa, Jaana 2006. 2000-luvun nuorisotyöprojektien kompastuskiviä kentällä. I: Rantala, Kati & Sulkunen Pekka (red.) 2006. *Projektiyhdistyksen kääntöpuolia*: 105-117. Helsinki: Gaudeamus

Mäkelä, Keijo 2006. Nuotta 2015. Nuorisoalan koulutustoimikunnan alaisen koulutuksen tarveselvitys. Helsinki: Opetushallitus

Nieminen, Juha & Värri, Veli-Matti (red.) 1992. *Nuorisotyön päämääriä etsimässä*. Tampere: Tampereen yliopisto

Nieminen, Juha 1995. *Nuorisossa tulevaisuus. Suomalaisen nuorisotyön historia*. Helsinki: Lasten Keskus Oy.

Nieminen, Juha 2007a. Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehyksenä. I: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (red.) 2007. *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*: 29-63. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Nieminen, Juha 2007b. Vastavoiman hahmo – nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 327-344. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (red.) 2007. *Nuorisokasvatuksen teoria – perusteita ja puheenvuoroja*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Opetushallitus 2007. *Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen perustukinto*. Hämtad: 18.09.2008. Tillgänglig: <http://www.koulutusnetti.fi/?file=463>

Opetusministeriö 2008. *Opetusministeriön hallinonala*. Hämtad: 19.09.2008.

Tillgänglig:

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Linjaukset_ja_rahoitus/talousarviot/talousarvioasiakirjat_2009/liitteet/OPM_tae2009.pdf

- Paakkunainen, Kari (red.) 1999. *Arviointitutkimus ja nuoriso. Tulostavasta dynaamiseen nuorisotoimintaan*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Paju, Petri 2007. Onko nuorisopolitiikkaakin tehtävä? I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 327-344. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Paraisten kaupunki. Tietoa ja kuvia Paraisista. Hämtad 27.10.2008. Tillgänglig: http://www.parainen.fi/fi/etusivu/tietoa_paraisista/
- Regeringens politikprogram. Barn unga och familjer* (2007). Hämtad: 09.11.2008
Tillgänglig: http://www.vn.fi/toiminta/politiikkaohjelmat/lapset/ohjelmasisaeltoe/RPP_Barn_RSD2007.pdf
- Puurula, Arja 1994. Nuorisotyöntekijä, kasvattaja, ihminen. I: Vuodinmäki, Keijo (red.) 1994. *Tulla joksikin*: 11-27. Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY
- Päivänsalo, Piia 2002. *Selvitys nuorisoalan koulutustoimikunnan toimialaan kuuluvasta koulutuksesta*. Helsinki: Opetushallitus
- Rantala, Kati & Sulkunen Pekka (red.) 2006. *Projektiyhteisikunnan kääntöpuolia*. Helsinki: Gaudeamus
- RP 28/2005 rd. Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ungdomslag och lag om ändring av 1 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet*
- Ruotsalainen Leena 2007. Kulttuurinen nuorisotyö on kamppailulaji. I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 168-184. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.
- Salasuo, Mikko 2007. *Nuorisotyön ytimissä. Kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Sarsama, Arja & Nissilä, Leena (red.) (2008) Perusopetuksen valmistava opetus: Tilannekatsaus syyslukukaudelta 2006. Helsinki: Opetushallitus. Hämtad 27.10.2008. Tillgänglig: http://www.oph.fi/julkaisut/2008/perusopetukseen_valmistava_opetus.pdf
- Silvennoinen, Heikki 2002. *Nuorisopolitiikka Suomessa. 1960-luvulta 2000-luvulle*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Opetusministeriö
- Silvennoinen, Heikki & Nieminen, Juha 2002. Nuotiopiiristä peruspalveluksi.

Kunnallinen nuorisotyö ja nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle. I: Silvennoinen, Heikki 2002. *Nuorisopolitiikka Suomessa. 1960-luvulta 2000-luvulle*: 32-60. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasian neuvottelukunta, Opetusministeriö

Siurala, Lasse 2007. Nuorisopoliittinen vaikuttaminen paikallistasolla – Helsinkiläisen nuorisopolitiikan mahdollisuuksia. I: Hoikkala, Tommi (et al.) 2007. *Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet*: 345-372. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Tampereen yliopisto 2007. *Nuorisotyön ja nuorisotutkimuksen opintokokonaisuus 60 op.* Hämtad: 19.08.2008. Tillgänglig: <http://www.uta.fi/opiskelu/oppiaineet/nuorisoty.html>

Telemäki, Matti 1988. *Johdatus nuorisotyön teoriaan I.* Tampere: Tampereen yliopisto.

Telemäki, Matti 1989. *Johdatus nuorisotyön teoriaan II.* Tampere. Tampereen yliopisto.

Telemäki, Matti 1998. Nuorisotyön vuosikymmeneni. I: Helve, Helena (red.) 1998. *Nuoruudesta! Nuorisotutkimusseuran kymmenvuotisjuhlakirja*: 136-142. Helsinki: Nuorisotutkimusseura

Telemäki, Matti 1999. *Taitava nuorisonkasvattaja. Suomalainen nuorisotyö 1940-luvulta tähän päivään tekijöidensä kokemana.* Kajaani: Kajaanin opettajankoulutuslaitos.

Telemäki, Matti & Varjo, Kerttu 1987. Nuorisotyön tutkinto. I: Hoisiaisluoma, Aatto & Laurila, Matti (red.) 1987. *Opetusjaostot opintoväylänä. 60 vuotta yhteiskunnallista koulutusta Kansalaiskorkeakoulusta Tampereen yliopistoon. 1925-1985*:173-198. 2 uppl. Tampere: Tampereen yliopisto.

Toiviainen, Hanna 1988. *Avoimen nuorisotoiminnan kasvatuksellisuus.* Helsinki: Kansalaiskasvatuksen keskus.

Turun kaupunki 2008. *Åbo i korthet.* <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4899&culture=sv-FI&contentlan=3> Tillgänglig www: (27.10.2008)

Ulvinen, Vesa-Matti 2005 *Ennaltaehkäisevä työ avaimena – nuorten hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalla yhteistyöllä.* Hämtad 27.10.2008. Tillgänglig www: http://www.statsradet.fi/tiedostot/julkinen/tulevaisuusfoorumit_2005/Foorumien_materiaalit/Ennaltaehkaeisevae_tyoe_avaimena/142891.pdf

Undervisningsministeriet 2008. *Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet 2007-2011.* Hämtad: 10.11.2008. Tillgänglig: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet/opm6.pdf?lang=sv>

Ungdomslag 72/2006. Finlex. Hämtad 22.8.2008. Tillgänglig:
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2006/20060072>

Vehviläinen, Jukka 2002. *Moniammatillinen nuorisotyö. Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön*. Kauniainen: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Vuodinmäki, Keijo (red.) 1994. *Tulla joksikin*. Porvoo-Helsinki-Juva: WSOY.

Värri, Veli-Matti 1992. Nuorisotyön kasvatuksellisuuden ehdoista. I: Nieminen, Juha & Värri, Veli-Matti (red.) 1992. *Nuorisotyön päämääriä etsimässä*:66-79. Tampere: Tampereen yliopisto

Bilaga 1

Ansökan om undersökningstillstånd

TURUN
LAPSI- JA
NUORISOTUTKIMUSKESKUS

14.4.2008

Hyvä kulttuuripäällikkö Fia Isaksson,

Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskus* ja Sydväst ammattikorkeakoulu ovat toteuttamassa hanketta "Nuorisotyön kehittäminen Paraisilla ja Turussa -tutkimushanketta", joka tarkoituksena avoimen nuorisotyön ammatillinen kehittäminen Varsinais-Suomessa. Nuorisotyötä Suomessa on tehty yli sata vuotta, mutta nuorisotyön toimintamuotoja ja menetelmiä, sekä ammatillisuutta ja ammattitaitoa koskevaa tutkimusta on Suomessa vähän.

Tämän tutkimushankkeen tavoitteena on selvittää kuinka kunnissa tehtävää avointa nuorisotyötä voitaisiin kehittää nuorisotyöntekijän ammatillisen asiantuntijuuden näkökulmasta kunnan paikallisista ja alueellisista tarpeista nousevina kysymyksinä ja ideoina Varsinais-Suomen alueella. Varsinais-Suomen maakunnassa avoimen nuorisotyön painopisteisten määrittämiseen vaikuttaa erityisesti kaksikielisyys ja monikulttuurisuus. Nuorisotyötä tehdään maakunnan ruotsinkielisissä seutu- ja saaristokunnissa, monikulttuurinen nuorisotyö korostuu puolestaan Turun ja Turun seudun nuorisotyön kentillä. Tämän vuoksi kyselyn kohdealueiksi on valittu Turun ja Paraisien nuorisotoimi. Tutkimus raportoidaan yhteisöpedagogiopiskelija (AMK) Viola Sundvik päättötyönä ja aiheesta tullaan järjestämään myös seminaari. Tutkimuksen toteutuksesta vastaa erikoistutkija Anne Puuronen.

Anomme lupaa välittää tutkimukseen kuuluva kysely Paraisien kaupungin nuorisotyöntekijöille. Pyydämme myös lupaa siihen, että tutkimukseen vastaajat voisivat halutessaan täyttää kyselyn työajallaan. Kyselyyn on mahdollista vastata sekä suomeksi että ruotsiksi. Toivomme lisäksi, että saisimme listan Paraisien kaupungin nuorisotyöntekijöistä yhteystietoineen kyselylomakkeen tavoittaaksemme koko kohderyhmän. Tutkimuskysely on tarkoitus toteuttaa postikyselynä toukokuun 2008 aikana.

Pyydämme vastaustanne viimeistään 18.4.2008

Tutkimusyhteistyöterveisin

Hanna Lagström
Tutkimusjohtaja
Puh. 333 6760
s-posti: hanna.lagstrom@utu.fi

Viola Sundvik
yhteisöpedagogiopiskelija (AMK)
Puh. 333 6418
s-posti: viola.sundvik@utu.fi

Liite: Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Paraisilla ja Turussa –tutkimussuunnitelma

* Vuoden 2007 alusta toimintansa aloittanut Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskus on kaikkien seitsemän Turun seudulla toimivan korkeakoulun yhteinen, monitieteistä lapsi- ja nuorisotutkimusta harjoittava yksikkö, joka sijoittuu hallinnollisesti Turun yliopistoon. Toiminnassa ovat mukana Turun kauppakorkeakoulu, Åbo Akademi, Turun ammattikorkeakoulu sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun, Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Yrkeshögskolan Sydvästin Turun toimipisteet.

ENKÄT OM UTVECKLANDET AV UNGDOMSARBETET I ÅBO OCH PARGAS UTGÅENDE FRÅN UNGDOMSARBETET

Det finns lite undersökning om ungdomsarbetets verksamhetsformer och metoder, samt om yrkesmässighet och yrkesskicklighet inom ungdomsarbetet. Det öppna ungdomsarbetet har varit i skuggan både vad gäller resurser och forskning.

Syftet med den här enkäten är att kartlägga forsknings- och utvecklingsbehoven inom arbetsfältet för ungdomsarbetare i Pargas och Åbo.

Hur skulle ungdomsarbetet kunna utvecklas utgående från ungdomsarbetet och från aktuella företeelser och långsiktig planering som påverkar ungdomsarbetarnas arbetsfält?

Enkäten består av följande delar: I) Allmänt om ungdomsverksamheten II) Kulturell och samhällelig fostran III) Ungdomarnas personliga utveckling och behov IV) Samarbete och korrigerande arbete V) Ungdomspolitik VI) Strukturella faktorer och yrkesskicklighet VII) Ungdomsarbetarnas värdegrund och VIII) Respons

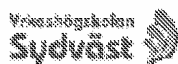
För att vi skall få mera information om ungdomsarbetets innehåll och dess utvecklingsbehov vore det viktigt att ni svarar på frågorna. Undersökningen är omfattande, men ditt svar kan också leda till att du får tillägsresurser för ditt eget jobb som ungdomsarbetare! Vänligen använd baksidan av pappret om inte det reserverade utrymmet räcker till. Enkäten besvaras anonymt och uppskattningsvis tar det ungefär 1 timme att svara på den. **DET ÄR MÖJLIGT ATT SVARA PÅ ENKÄTEN UNDER ARBETSTID.**

Sänd ditt ifyllda frågeformulär i det bifogade svarskuvertet **senast 30.05.2008**. Portot är betalt.

Undersökningen utförs av Åbo center för barn- och ungdomsforskning i samarbete med Yrkehögskolan Sydväst. Tilläggsinformation fås på svenska och finska av Viola Sundvik och på finska av Anne Puuronen

Samhällspedagogstuderande Viola Sundvik
Yrkehögskolan Sydväst
viola.sundvik@utu.fi
tel. (02) 233 6418

Specialforskare Anne Puuronen
Åbo center för barn- och ungdomsforskning
20014 TURUN YLIOPISTO
anne.puuronen@utu.fi
tel. (02) 333 6678

IFYLLS AV DEN SVARANDE:

Ringa in rätt alternativ

1) Kön

1. Man 2. Kvinna

2) Ålder _____ år

3) Arbetsenhetens plats

1. Pargas 2. Åbo

Berätta kort om din befattningsbeskrivning

4 a) Yrkes- eller arbetsbeteckning _____

4 b) Heltids- eller halvtidsarbete, deltidsanställd? _____

ELLER

4 c) Annan mera tillfällig ställning och din befattningsbeskrivning inom ungdomsarbetet (t.ex. att dra eftermiddagsklubb tre kvällar i veckan) _____

I ALLMÄNT OM UNGDOMSVERKSAMHETEN

1) Vilka är verksamhetsmålen på enheten du jobbar?

2) Vad grundar sig verksamhetsmålen på?

3) Vad görs på din arbetsenhet för att uppnå verksamhetsmålen?

4 a) Hur har man lyckats med att uppnå verksamhetsmålen?

4 b) Hur uppföljs uppnåendet av verksamhetsmålen?

5) Har man enligt dig på något vis misslyckats med att uppnå verksamhetsmålen?

6) Finns det behov för följande åtgärder på din enhet?
Ringa in ett alternativ per rad.

	Inte nödvändigt				Nödvändigt
1. Att fönya verksamheten	1	2	3	4	5
2. Att göra verksamheten mångsidigare	1	2	3	4	5
3. Att förändra verksamheten helt och hållet	1	2	3	4	5
4. Att förbättra uppföljningen av verksamhetsmålen	1	2	3	4	5

7) Vad skulle i praktiken kunna göras för att förbättra verksamheten?

II KULTURELL OCH SAMHÄLLELIG FOSTRAN

1) Hur fostrar man ungdomar på din enhet?

2) Vad vill du personligen uppnå med fostran av ungdomar?

3 a) Hurudana kunskaper, färdigheter, inställningar, synsätt och värden förmedlar du i din verksamhet till ungdomarna och hur?

3 b) Vilken inverkan har kunskap, färdigheter, inställningar, synsätt och värden som du förmedlat haft på ungdomarnas kulturella och samhällsliga uppväxt?

III UNGDOMARNAS PERSONLIGA UTVECKLING OCH BEHOV

4 a) Hur stöder du i din verksamhet ungdomarnas personliga utveckling mot att bli självständiga individer som är medvetna om sina egna värden, behov och målsättningar?

4 b) Utvärdera din egen yrkesmässiga framgång i det här (i stödjandet av ungdomarnas personliga tillväxt)

5 a) Vilka är ungdomarnas behov i det finländska samhället enligt dig?

5 b) Hur upplever du att man överlag tar i beaktande ungdomarnas behov i det finländska samhället idag?

5 c) Hur ser ungdomarnas behov ut på ungdomsgårdarna?

IV SAMARBETE OCH KORRIGERANDE ARBETE

1) Arbetar man i din enhet med utslagna ungdomar?

1. Nej 2. Ja, hurudant jobb? _____

2) Vad skulle du som ungdomsarbetare göra om du märkte att någon ungdom har bristande förmåga att förverkliga sina personliga möjligheter och att integrera sig i samhället? Ge ett konkret exempel i anknytning till ditt arbete.

3) Vems uppgift är det att reda ut ungdomarnas problem?

Välj från aktörslistan i viktighetsordning koderna för de aktörer som problemsituationens utredning hör till. Om till exempel drogmissbruk enligt dig i första hand hör till socialarbetaren och i andra hand till föräldrarna skall du ange koder enligt följande: 2, 16.

1. Ungdomsarbetare	10. Verksamhetsterapeut
2. Socialarbetare	11. Familjearbetare
3. Socialhandledare	12. Polis
4. Rehabiliteringshandledare	13. Präst
5. Närvårdare	14. Diakoniarbetare
6. Hälsovårdare	15. Lärare
7. Sjukskötare	16. Föräldrar
8. Psykolog	17. Annan aktör, vilken?
9. Läkare	

1. Drogmissbruk	
2. Alkoholproblem	
3. Ekonomiska problem	
4. Brottslighet	
5. Familjevåld	
6. Mobbning	
7. Självmordstankar	
8. Arbetslöshet	
9. Inlärningssvårigheter	
10. Kommunikationsstörning	
11. Ålstörning	
12. Fobi	
13. Depression	
14. Ängestsyndrom	
15. Tvångssyndrom	
16. Borderline personlighetsstörning	
17. Psykos	
18. Kris	

Kommentarer:

4 a) Hur viktigt tycker du att ett samarbete mellan ungdomsarbete och följande aktörer är?
 Ringa in ett alternativ per rad och ange vilka du tycker att är ungdomsarbetets tre viktigaste samarbetspartners (den viktigaste med 1, näst viktigaste med 2 och tredje viktigaste med 3).

	Inte alls viktigt			Mycket viktigt			Tre viktigaste samarbetsparterna
	1	2	3	4	5		
1. Socialväsendet	1	2	3	4	5		
2. Hälsovårdsväsendet	1	2	3	4	5		
3. Kulturväsendet	1	2	3	4	5		
4. Idrottsväsendet	1	2	3	4	5		
5. Polisen	1	2	3	4	5		
6. Skolan	1	2	3	4	5		
7. Kyrkan	1	2	3	4	5		
8. Bibliotek	1	2	3	4	5		
9. Arbetskraftsbyråer	1	2	3	4	5		
10. Föräldrar	1	2	3	4	5		
11. Motions- och idrottsföreningar	1	2	3	4	5		
12. Mångkulturella organisationer	1	2	3	4	5		
16. Invandrarorganisationer	1	2	3	4	5		
17. Handikapporganisationer	1	2	3	4	5		
18. Mediaaktörer	1	2	3	4	5		
19. Politiska aktörer	1	2	3	4	5		
20. Annan aktör, vilken?	1	2	3	4	5		
21. Annan aktör, vilken?	1	2	3	4	5		
22. Annan aktör, vilken?	1	2	3	4	5		

4 b) Vad borde ingå i ett samarbete mellan ungdomsarbete och de tre viktigaste aktörerna?

Samarbete mellan den viktigaste aktören och ungdomsarbetet Samarbete mellan den näst viktigaste aktören och ungdomsarbetet Samarbete mellan den tredje viktigaste aktören och ungdomsarbetet

--	--	--

5 a) Vilka aktörer samarbetar din enhet med?

Ange aktörernas nummer (t.ex. 1= socialväsendet) från tabell 4 a) och nämn vid behov andra aktörer.

5 b) Vad ingår i enhetens samarbete?

5 c) Vad skulle ytterligare kunna göras för att förbättra enhetens samarbete och varför?

V UNGDOMSPOLITIK

1) I vilken grad har du i din roll som ungdomsarbetare möjlighet att påverka att ungdomarnas ställning i till exempel kommunala och statliga beslut lyfts fram?

2) Vad för slags samhällspolitiska beslut rörande ungdomar vill du att det skall fattas?

3) Anser du att något samhällspolitiskt beslut som fattats på senaste tiden rörande ungdomar är fel? Vilket och varför?

4) Anser du att något samhällspolitiskt beslut som fattats på senaste tiden rörande ungdomar är väldigt lyckat? Vilket och varför?

VI STRUKTURELLA FAKTORER OCH YRKESKICKLIGHET

1) Hurdana färdigheter och kunskaper som lämpar sig för ditt nuvarande arbete har du fått genom formell utbildning?

2) Hurdana färdigheter och kunskaper har du fått genom ditt nuvarande arbete?

3) Hurdana färdigheter och kunskaper som lämpar sig för ditt nuvarande arbete har du fått genom din tidigare arbetserfarenhet?

4 a) Hurdana färdigheter och kunskaper skulle du ännu vilja få för att bättre klara av ditt arbete?

4 b) Varifrån och hur skulle du kunna få ifrågavarande färdigheter och kunskaper för att förbättra ditt arbete?

5 a) Vilken är verksamhetens målgrupp?

Ringa in ett eller flera alternativ och ange även vilka tre målgrupper som skulle lämpa sig bäst med tanke på din yrkesskicklighet (1=bäst, 2=näst bäst, 3=tredje bäst)

De tre målgrupper som lämpar sig bäst
med tanke på din yrkesskicklighet

1. Öppen/alla	
2. Organisationens medlemmar	
3. Bestämd åldersgrupp, vilken?	
4. Flickor	
5. Pojkar	
6. Etniska grupper/invandrare	
7. Unga handikappade	
8. Arbetslösa ungdomar/ungdomar utan utbildning	
9. Unga med alkohol- och narkotikaproblem	
10. Unga förbrytare	
11. Annan målgrupp, vilken?	

5 b) Vill du att verksamhetens målgrupp skall förändras på något vis? Varför och hur?

6 a) Hur ofta sker verksamheten i följande fysiska miljöer?
Ringa in ett alternativ per rad.

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid
1. Privat plats inomhus	1	2	3	4	5
2. Offentligt plats inomhus	1	2	3	4	5
3. Privat plats utomhus	1	2	3	4	5
4. Offentlig plats utomhus	1	2	3	4	5
5. Naturen	1	2	3	4	5
6. Virtuellt plats	1	2	3	4	5

6 b) I vilken fysisk miljö kan du utnyttja din yrkesskicklighet bäst?

6 c) Vill du att verksamhetens fysiska miljö skall förändras på något vis? Varför och hur?

7 a) Hur ofta inträffar följande sociala växelverkan i verksamheten?
Ringa in ett alternativ per rad.

	Aldrig	Sällan	Ibland	Ofta	Alltid
1. Ungdomarna får individuell handledning	1	2	3	4	5
2. Ungdomarna deltar i en liten grupp/i smågrupper	1	2	3	4	5
3. Ungdomarna deltar i en stor grupp/ i stora grupper	1	2	3	4	5
4. Ungdomar från ett geografiskt avgränsat område möts	1	2	3	4	5
5. Ungdomar möts virtuellt	1	2	3	4	5
6. Ungdomar från olika länder möts i ett fysiskt utrymme	1	2	3	4	5
7. Ungdomar reser utomlands	1	2	3	4	5

7 b) Hur lämpar sig din yrkesskicklighet för att stöda, leda och möta ungdomarna i följande sociala situationer?
Ringa in ett alternativ per rad.

	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
1. Individuellt	1	2	3	4	5
2. I en liten grupp	1	2	3	4	5
3. I en stor grupp	1	2	3	4	5
4. I en miljö med ungdomar från ett geografiskt avgränsat område	1	2	3	4	5
5. Virtuellt	1	2	3	4	5
6. I ett fysiskt utrymme med ungdomar från olika länder	1	2	3	4	5
7. På resa utomlands	1	2	3	4	5

Kommentarer:

7 c) Vill du att formen för den sociala växelverkan skall ändras på något vis? Varför och hur?

8 a) Hurudan är organisationsformen för den nuvarande verksamheten med ungdomarna?
Ringa in ett alternativ.

1. Av projektnatur med avsikt att verka endast tillfälligt
2. Av projektnatur med strävan efter en varaktig fortsättning
3. Av projektnatur med konkreta planer på en varaktig fortsättning
4. Av varaktig karaktär

8 b) I vilken slags organisationsform kan du utnyttja din yrkesskicklighet bäst?

8 c) Vill du att den nuvarande organisationsformen skall ändras på något vis? Varför och hur?

9 a) Hurudan personal finns det på din arbetsenhet?
Ringa in ett eller flera alternativ.

1. Frivilliga arbetare
2. Yrkesarbetare
3. Yrkeskår som inte samarbetar med en annan yrkeskår/andra yrkeskårer
4. En yrkeskår som samarbetar med en annan yrkeskår/andra yrkeskårer

9 b) Vill du att den nuvarande personalsammansättningen skall ändras på något vis? Varför och hur?

VII UNGDOMSARBETARNAS VÄRDEGRUND

Hurdan tycker du att ungdomsarbetsroll och värdegrund skall vara?

Värdera följande arbetssätt genom att ringa in ett alternativ per rad.

	Inte alls viktigt				Viktigt
	1	2	3	4	5
1. Att låta ungdomarna bestämma på vilket sätt de deltar i verksamheten	1	2	3	4	5
2. Att låta ungdomarna bestämma när de deltar eller inte deltar i verksamheten	1	2	3	4	5
3. Att ta i beaktande ungdomarnas behov	1	2	3	4	5
4. Att skapa förutsättningar för ungdomarna att uttrycka sina åsikter offentligt	1	2	3	4	5
5. Att lyfta fram ungdomarnas ställning i samhället	1	2	3	4	5
6. Att synliggöra ungdomarnas åsikter i samhället	1	2	3	4	5
7. Att skapa förutsättningar för ett aktivt medborgarskap hos ungdomarna	1	2	3	4	5
8. Att uppmuntra ungdomarna till att vara aktiva i samhället	1	2	3	4	5
9. Att uppmuntra ungdomarna till att uttrycka sina åsikter i verksamheten	1	2	3	4	5
10. Att stöda ungdomarnas självständighetsprocess	1	2	3	4	5
11. Att stärka ungdomarnas sociala identitet	1	2	3	4	5
12. Att stöda ungdomarnas kulturella utveckling	1	2	3	4	5
13. Att stöda ungdomarna i att fatta egna beslut	1	2	3	4	5
14. Att fungera som ungdomarnas vägvisare	1	2	3	4	5
15. Att fungera som ungdomarnas vän	1	2	3	4	5
16. Att ha en auktoritär roll som ungdomsarbetare	1	2	3	4	5
17. Att ha en demokratisk roll som ungdomsarbetare	1	2	3	4	5
18. Att förmedla vissa normer, värderingar och goda seder till ungdomarna	1	2	3	4	5
19. Att förmedla sin egen tolkning av mångkulturalitet och av annan mångfald i samhället åt ungdomarna	1	2	3	4	5
20. Att reda ut och komma fram till lösningar i situationer som berör ungdomarna	1	2	3	4	5
21. Att tolka situationer som berör ungdomarna	1	2	3	4	5
22. Att hjälpa ungdomarna med deras personliga problem	1	2	3	4	5
23. Att förebygga utslagning av ungdomar	1	2	3	4	5
24. Att hjälpa utslagna ungdomar	1	2	3	4	5
25. Att ha ett mångsidigt samarbete med utomstående aktörer	1	2	3	4	5
26. Att befrämja internationalism och mångkulturalism	1	2	3	4	5
27. Att befrämja ungdomarnas sunda levnadsvanor	1	2	3	4	5
28. Att ansvara för hur verksamheten fungerar	1	2	3	4	5
29. Att ha uppsikt över ungdomarna	1	2	3	4	5
30. Att underhålla ungdomarna	1	2	3	4	5
31. Att behandla ungdomarna jämlikt	1	2	3	4	5
32. Att fostra ungdomarna på samma sätt oavsett kön	1	2	3	4	5
33. Att skapa gemenskap och solidaritet bland ungdomarna	1	2	3	4	5
34. Att visa respekt för livet	1	2	3	4	5
35. Att visa respekt för miljön	1	2	3	4	5

Kommentarer:

2 a) Hur tar du i ditt arbete hänsyn till ungdomarnas behov?

2 b) I vilken mån har du möjlighet att svara på ungdomarnas behov?

2 c) Vilka slags behov vill du svara på och vilka slags behov ser du att inte faller inom ramarna för ditt arbete?

3 a) Hur tar du i ditt arbete i beaktande ungdomarnas synpunkter på i vilken grad och på vilket sätt de vill delta i verksamheten?

3 b) Upplever du några svårigheter i samband med detta? Huruvida?

4 a) Hur arbetar du med att skapa förutsättningar för ungdomar att uttrycka sina åsikter och på andra sätt vara aktiva i samhället?

4 b) Vilket resultat har detta gett och vilka eventuella svårigheter har förekommit?

5) Hur tar du i ditt arbete i beaktande att ungdomarna deltar i verksamheten på deras fritid?

VIII RESPONS

1) Var de ovan framförda frågorna i enkäten viktiga och relevanta för att kartlägga ungdomsarbetarens yrkesvardag? Om inte, så varför?

2) Vad annat borde frågas i enkäten?

3) Hur önskar du att frågor med anknytning till att orka i sitt eget yrke skulle tas i beaktande i enkäten?

4) Hur önskar du att frågor med anknytning till arbetets betydelse skulle tas i beaktande i enkäten?

5) Hur önskar du att det skulle frågas om ungdomsarbetarnas otillräcklighet i deras arbete?

Tack för din tid och ditt samarbete!

12.5.2008

Bästa ungdomsarbetare

Gör din yrkesmässiga röst hörd genom undersökningen om utvecklandet av ungdomsarbetet i Åbo och Pargas utgående från ungdomsarbetet. Undersökningens syfte är att utveckla det öppna ungdomsarbetet från praktiska ungdomsarbetets synvinkel. I landskapet Egentliga Finland inverkar speciellt tvåspråkighet och mångkulturalitet på hur ungdomsarbetets tyngdpunkter bestäms. Ungdomsarbete utförs i landskapets svenskspråkiga region- och skärgårdskommuner. Det mångkulturella ungdomsarbetet betonas å sin sida i Åbo och i Åbo regionens fält för ungdomsarbete. På grund av detta har Åbo och Pargas ungdomsväsen valts som målområde för den här enkäten. Undersökningen utförs av Åbo center för barn- och ungdomsforskning tillsammans med Yrkehögskolan Sydväst.

Din yrkesmässiga syn är viktig

Praktiskt ungdomsarbete innebär i första hand möte med den unga, kontaktarbete. Hur kan man utveckla kontaktarbetet utgående från ungdomsarbetarens yrkesmässiga erfarenheter och färdigheter? Och hur kan man fläta dem tätare samman i frågor som handlar om lokala och regionala behov?

För att man genom undersökningen skall kunna utveckla ungdomsarbetarnas yrkesmässiga metoder och resurser samt ungdomsarbetets yrkesutbildning hoppas vi att du svarar på enkäten. **Det är möjligt att svara på enkäten (på svenska eller finska) under arbetstid.** Svarandet tar ungefär 60 minuter. Tag kontakt om du vill ha en finskspråkig enkät!

Skicka tillbaka det färdiga frågeformuläret senast **30.05.2008** i bifogade svarskuvert. Portot är betalt.

Tilläggsinformation ges per telefon och e-post av:

Samhällspedagogstuderande Viola Sundvik (02- 333 6418), viola.sundvik@utu.fi

Specialforskare Anne Puuronen (02- 333 6678), anne.puuronen@utu.fi

Tack för ditt besvär och god fortsättning på våren!

Undersökningens utförare

Anne Puuronen
Specialforskare
Åbo center för barn och ungdomsforskning
Turun Yliopisto

Viola Sundvik
Samhällspedagogstuderande
Yrkehögskolan Sydväst

Hyvä nuorisotyöntekijä

Sinulle on toukokuun puolivälissä lähetetty Avoimen nuorisotyön kehittäminen nuorisotyölähtöisesti Turussa ja Paraisilla-kysely. Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa tutkimus- ja kehittämistarvetta Turun ja Paraisten nuorisotyön kentillä. Jotta voisimme saada lisätietoja nuorisotyön sisällöistä ja sen kehittämistarpeista olisi tärkeää, että vastaat kysymyksiin ja palautat kyselylomakkeen Turun lapsi- ja nuorisotutkimuskeskukseen. Saat vastata kyselyyn työaikana!

Kiitos kaikille, jotka ovat jo vastanneet kyselyyn!

Lisätietoja tutkimuksesta antavat

Viola Sundvik (02) 333 6418 (suomeksi ja ruotsiksi)
Anne Puuronen (02) 333 6678 (suomeksi)

Bästa ungdomsarbetare

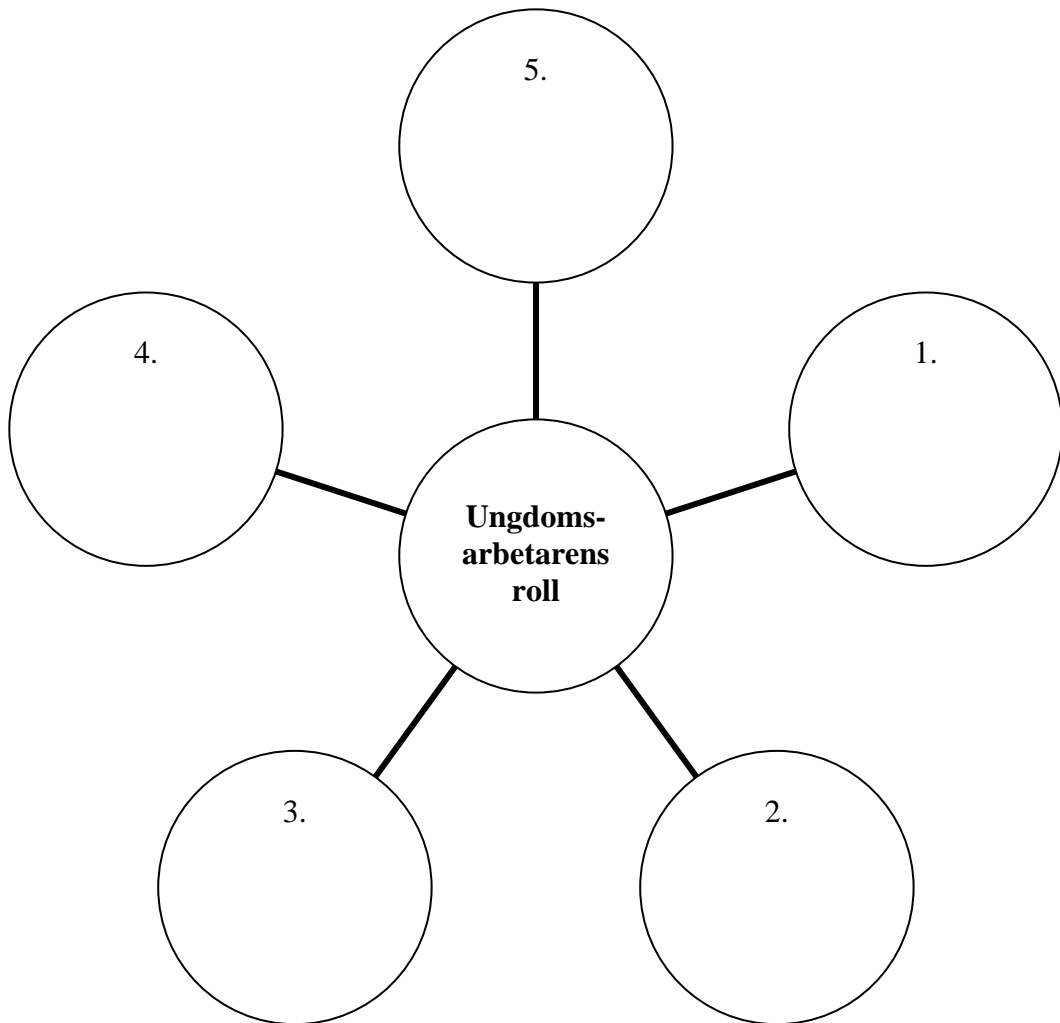
Det har i mitten av maj skickats en enkät till dig om utvecklande av ungdomsarbetet i Åbo och Pargas utgående från ungdomsarbetet. Syftet med enkäten är att kartlägga forsknings- och utvecklingsbehoven inom arbetsfältet för ungdomsarbetare i Åbo och Pargas. För att vi skall få mera information om ungdomsarbetets innehåll och dess utvecklingsbehov vore det viktigt att du svarar på frågorna och skickar tillbaka enkäten till Åbo center för barn- och ungdomsforskning. Du får svara på enkäten under arbetstid!

Tack till alla som redan har besvarat enkäten!

Tilläggsinformation om undersökningen fås av

Viola Sundvik (02) 333 6418 (på finska och svenska)
Anne Puuronen (02) 333 6678 (på finska)

Bilaga 5
Modell för att finna ungdomsarbetsarens roll

1. Ungdomsarbetets mål och ekonomiska resurser
2. Ungdomars behov
3. Utbildning för ungdomsarbete
4. Ungdomsarbetsarens yrkesskicklighet och intresse
5. Samarbete och nätverksarbete